

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

RIGORÓZNE ŠTÚDIUM

2011 - 2014

RIGORÓZNA PRÁCA

PETRA POBOŽNÁ

**NÁBOŽENSTVO, KULT, SEKTA A ICH PÔSOBENIE PROSTREDNÍCTVOM
IDEOLÓGIE A VIERY V DOGMY NA SPOLOČNOSŤ**

PRAHA 2014

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

RIGOROUS

2011 - 2014

RIGOROSUM THESIS

PETRA POBOŽNÁ

**RELIGION, CULTS, SEKTS AND THEIR SOCIETY INFLUENCE BY USING THE
IDEOLOGY AND THE BELIEFS IN DOGMAS**

PRAHA 2014

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená rigorózna práca je mojím pôvodným autorským dielom, ktoré som vypracovala samostatne. Akúkoľvek literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som pri spracovaní čerpala, v práci riadne citujem a sú uvedené v zozname použitej literatúry.

Súhlasím s prezenčným sprístupnením svojej práce v univerzitnej knižnici.

V Prahe, dňa 02.12.2014

Mgr. Petra Pobožná

Anotácia:

Táto rigorózná práca sa zaoberá náboženstvom a sektami a ich vplyvom na spoločnosť a politický život. Rozoberajú sa v nej jednotlivé svetové náboženstvá a sekty, ich história, rovnako ako praktické príklady pôsobenia cirkví a siekt na spoločnosť v minulosti ako aj v súčasnosti. Cieľom našej výskumnej časti bolo zistiť vplyv viery na uvažovanie o náboženstve, na hodnoty a vedomosti v kontexte rôznych vyznaní.

Kľúčové pojmy

cirkev, cirkevné sviatky, dogma, dotazník, história, ideológia, islam, judaizmus, kresťanstvo, kult, náboženstvo, právna úprava cirkví a náboženských spoločností, religiozita, scientológia, sekta, sekularizácia, sekulárne trendy, spiritualita, štátne sviatky,

Annotation:

This rigorous thesis describes religions and sects and their influence on society and political life. The single world religions and sects are described as well as their history. The practical examples of the religions and sects' influence is provided from the past and the present. The aim of our research was to investigate the influence of faith to reflect on religion, the values and knowledge in the context of different faiths.

Key words

Christianity, church, cult, dogma, history, ideology, Islam, Judaism, legislation churches and religious societies, public holidays, questionnaire, religiosity, religious holidays, Scientology sect, secular trends, secularisation, spirituality

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČASŤ	10
1. Náboženstvo, religiozita, spiritualita.....	10
1.1 Náboženstvo a cirkev	10
1.2 Religiozita a spiritualita.....	11
2. Súčasná štruktúra monoteistických náboženstiev, štruktúra sekty, ich základné ideológie a viera v dogmy.	12
2.1 Štruktúra náboženstva, ideológie a viera v dogmy.....	12
2.2. Kresťanstvo	13
2.3 Islam	15
2.4 Judaizmus	17
3 Nové náboženské hnutia a kulty.....	20
3.1 Náboženské hnutia	20
3.2 Kult.....	21
3.3 Sekta	22
3.4 Ideológia a pojem dogma	25
3.5 Štruktúra sekty, ideológie a viera v dogmy.....	26
4 Sekularizačné hnutia a trendy.....	28
5 VÝSKUMNÁ ČASŤ.....	30
5.1 Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania.....	31
5.2 Cirkev a štátne sviatky	33
5.2.1 Slovenská republika	35

5.2.2 Česká republika	37
5.2.3 Cyprus	38
5.2.4 Poľská republika.....	39
5.2.6 Taliansko	41
5.2.7 Spojené Štáty Americké	42
5.2.8 Spojené Arabské Emiráty (ďalej len UAE alebo SAE).....	43
5.3 Právna úprava cirkví a náboženských spoločností	46
5.3.1. Právna úprava cirkví a náboženských spoločností v Českej republike ..	46
5.3.2 Právna úprava činnosti cirkví a náboženských spoločností v Slovenskej republike.....	47
6 Výskumná časť: Viera a jej vplyv na uvažovanie a vedomosti ateistov, kresťanov a prívržencov inej viery.....	53
6.1 Výskumné otázky	53
6.2 Hypotézy	53
6.3 Metóda.....	56
6.4 Výber krajín pre zber dát.....	56
6.5 Štruktúra dotazníka.....	57
6.6 Štatistické analýzy	60
6.7 Charakteristika vzorky	60
7 Výsledky.....	66
7.1 Rozdiely medzi skupinami respondentov z hľadiska demografických charakteristík.....	66
7.1.1 Pohlavie a viera ako hodnota 21. storočia	66
7.1.3 Vzdelanie a viera ako hodnota 21. storočia.....	71
7.1.4 Pohlavie a viera ako motivácia k pomoci druhým	73
7.1.5 Vek a viera ako motivácia k pomoci druhým.....	74
7.1.6 Vzdelanie a viera ako motivácia k pomoci druhým	77

7.1.7 Pohlavie a dôležitosť viery pre život.....	79
7.1.8 Vek a dôležitosť viery pre život	81
7.1.9 Vzdelanie a dôležitosť viery pre život.....	83
7.1.10 Pohlavie a miera akceptácie iných náboženstiev	85
7.1.11 Vek a miera akceptácie iných náboženstiev	87
7.1.12 Vzdelanie a miera akceptácie iných náboženstiev	89
7.1.13 Pohlavie a miera akceptácie siekt a nových náboženských hnutí	91
7.1.14 Vek a miera akceptácie siekt a nových náboženských hnutí.....	93
7.1.15 Vzdelanie a miera akceptácie siekt a nových náboženských hnutí	95
7.2 Rozdiely medzi skupinami respondentov z hľadiska vierovyznania	98
ZÁVER.....	108
ZOZNAM SKRATIEK	116
ZOZNAM GRAFOV, TABULIEK	117

ÚVOD

Náboženstvo a sekty sú vo väčšine našich životov často diskutovanou témou. Nezáleží na tom, či sme veriaci alebo ateisti. Žijeme v spoločnosti, v ktorej má náboženstvo vplyv na verejnú politiku a náš sociálny život. Rovnako otázka siekt a rôznych foriem kultových prejavov nielen v Českej republike, ale i vo svete v súčasnej dobe naberá na význame. Sekty sa stali jedným zo závažných problémov súčasnosti. Väčšina spoločnosti ich považuje za hrozbu, ktorá sa dotýka všetkých vekových kategórií a vrstiev spoločnosti. Preto sa tieto pojmy stali hlavnou témou práce.

Cieľom práce je popis jednotlivých svetových náboženstiev a siekt. Ich hlavné princípy. Zároveň práca poukazuje na konkrétnu previazanosť náboženstva a siekt s reálnym či už sociálnym alebo politickým životom. Cieľom našej výskumnej časti bolo zistiť vplyv viery na uvažovanie o náboženstve, na hodnoty a vedomosti v kontexte rôznych vyznaní. Medzi skúmané krajiny patria Česká a Slovenská republika, Rakúsko, Poľsko, Taliansko, Spojené Arabské Emiráty, Jordánsko, Cyprus, USA.

Ako metódy skúmania a analýzy dát boli použité analýzy dokumentov, sekundárne analýzy dát, rozhovor a získavanie informácií prostredníctvom dotazníka.

Prínosom pre prax by mal byť sumár jednotlivých hlavných svetových náboženstiev a siekt. Zároveň poukázanie ich praktického pôsobenia na sociálny a politický život a to predovšetkým v teoretickej časti práce. Základom praktickej časti práce je uskutočnený rozsiahly výskum religiozity, ktorý poukazuje na zastúpenie jednotlivých vier vo svete, všeobecný prehľad občanov o vierach a zároveň zisťuje aké sú ľudské hodnoty vo vzťahu k viere. Záverom práce je analýza zozbieraných dát a porovnanie s inými existujúcimi štatistickými zisteniami.

TEORETICKÁ ČASŤ

1. Náboženstvo, religiozita, spiritualita

1.1 Náboženstvo a cirkev

Každý z nás sa už stretol s delením moci podľa Maxa Webera na moc tradičnú, charizmatickú a legálnu. Moc tradičná ako vieme vychádza z viery v tradície. Z tohto hľadiska je možné považovať cirkevných vodcov za vodcov, ktorý stavajú na tradíciach. Naopak vodcovia siekt sa skôr opierajú o moc charizmatickú. Obe tieto moci musia byť však v súlade s mocou legálnou, ktorá je hlavným nástrojom v rukách štátu a umožňuje koexistenciu prepojenosti náboženstva a verejnej politiky.

Geffert (2006) považuje náboženstvo ako špecifickým typ ideologickej koncepcie. Táto sa len v malom odlišuje od iných. Predovšetkým tým, že najvyššia hodnota a základný pilier sú mimo zmyslovo vnímaného sveta. Zdôrazňuje aj mimorozumové chápanie, ktoré sa orientuje na vieru. Kľúčovým je tu fakt, že takto je možné uznať absolútnu zvrchovanosť Boha.

Latinský pojem „ecclesia“ /zhromaždenie/ definuje pojem cirkev. Označuje všeobecnú formu kresťanského náboženstva, ktorá zahŕňa kresťanov či už na základe lokálneho identifikátoru – napríklad miestneho biskupstva, alebo na základe society jedného kresťanského vyznania, napríklad grécko-katolícka cirkev a v konečnom dôsledku môže tento pojem zahŕňať všetkých kresťanov. Cirkev na rozdiel od kultu sa vyznačuje prísnou hierarchickou štruktúrou, formálnym členstvom, vierou v dogmy, vieroukou, udržiavaním tradícií, vytváranie spoločenstva veriacich, ale aj vykonávaním sociálnych služieb a podporou respektíve prepojenosťou s vecami verejnými prostredníctvom spolupráce so štátom.

1.2 Religiozita a spiritualita

Už William James (James, 1902/1961) venoval značné úsilie štúdiu spirituality a religiozity. V svojej práci „The Varieties of Religious Experience” definoval religiozitu ako cítenie, konanie či skúsenosti ľudí samých osebe vo vzťahu k čomukoľvek čo môžu považovať za nadprirodzené. V svojej podstate, James považoval religiozitu i spiritualitu za jeden konštrukt a ignoroval inštitucionalizované náboženstvo (Hill & Pargament, 2003).

V súčasnom ponímaní je konštrukt náboženstva (religiozity) a konštrukt spirituality polarizovaný. Kým náboženstvo je stále viac popisované ako niečo inštitucionálne, formálne a autoritatívne, spiritualita je charakterizovaná skôr ako individuálne, subjektívny, emocionálny, vnútorný a nesystematické vyjadrenie (Harrison, Koenig, Hays, Eme-Akwari, a Pargament, 2001, Hill & Pargament, 2003).

Napriek tomu, že religiozita je považovaná za sociálny fenomén, môže byť tiež definovaná na úrovni jednotlivca: človek môže byť opísaný ako religiózny/zbožný, v zmysle vyznávajúci isté presvedčenie, dodržiavajúci isté praktiky či rituály. Religiozita/ zbožnosť je definovaná vždy vo vzťahu k istému náboženstvu (vierovyznaniu), zatiaľ čo spiritualita sa môže ale tiež nemusí viazať na konkrétne náboženstvo (vierovyznanie) (Miller & Thoresen, 2003).

2. Súčasná štruktúra monoteistických náboženstiev, štruktúra sekty, ich základné ideológie a viera v dogmy.

2.1 Štruktúra náboženstva, ideológie a viera v dogmy

V tejto práci sa venujeme štruktúre súčasných náboženstiev, ktoré sme si vybrali na základe počtu ich stúpencov, rozšírenia náboženstva a historického významu. Všeobecne sa pod ne zahrňujú kresťanstvo, judaizmus, islam, hinduizmus, budhizmus, čínske tradície a japonské tradície. Coogana (1999) uvádza, že kresťanov zastupuje viac ako dve miliardy vyznávačov, islam viac ako miliarda a hinduizmus takmer 800 miliónov. Odhadnúť počet budhistov je zložité, ale hlási sa k nemu väčšina obyvateľov juhovýchodnej Ázie a je takisto základnou zložkou čínskych a japonských tradícií. Rovnako je obtiažne posúdiť koľko Číňanov sa pridružuje tradičnej náboženskej praxe, avšak aj konzervatívnym odhadom sa dá hovoriť o stovkách miliónov. Dôležitým ukazovateľom je aj rozšírenie náboženstva. Pomerne malá židovská populácia (približne 13 miliónov) bola z Palestíny rozptýlená do každej sveta. Islam a kresťanstvo sa šírilo vďaka misionárskym aktivitám. Hinduizmus ale prevažne budhizmus sa tiež rozšírili do celého sveta a hlavne budhizmus ovplyvnil množstvo obyvateľov západu. Čínske a japonské tradície majú široké zastúpenie predovšetkým vďaka počtu obyvateľov a celosvetového vplyvu Japonska. Posledným kritériom je historický význam. Veď už samotné židovské tradície dali základy vzniku kresťanstva a majú mnoho spoločných bodov s tretou najväčšou monoteistickou vierou islamom. Z dôvodu mnohopočetného zastúpenia ďalších náboženských tradícií a samotných náboženstiev by nebolo možné v tejto práci venovať sa všetkým. Preto len uvedieme niektoré ďalšie a budeme sa opäť opierať o Coogana (1999). Ten vo svojom diele vymenúva náboženstvá ako: zoroastrizmus, sikhizmus, mormonstvo, indický džinizmus a zároveň posvätné tradície sveta vyskytujúce sa v Amerike, Afrike, Oceánii a inde.

Je zrejmé, že náboženstvo už existovalo pred desiatkami, tisíckami rokov. Dôkazom sú rôzne nástenné maľby v jaskyniach, pozostatky pravekých ubytovaní, sošky bohov, ktoré národy uctievali a iné. Náboženstvo pomáhalo vysvetliť pre ľudstvo nepochopiteľné javy. Postupne sa vyvíjalo až do podôb v akých ich poznáme dnes. Pokúsime sa vytvoriť stručný prehľad nasledujúcich monoteistických náboženstiev: kresťanstvo, islam, judaizmus.

2.2. Kresťanstvo

Najpočetnejšie zastúpenie kresťanskej viery je prevažne v Európe, Severnej a Južnej Amerike, Austrálii, Južnej Afrike, v Ázii prevažne v Rusku, ale aj v krajinách ako sú napríklad Filipíny. (Coogan, 1999) - počiatky kresťanstva s datujú od narodenie Ježiša Nazaretského asi v 4 roku p.n.l. Toto náboženstvo je založené na monoteistickej tradícii, kedy sa Boh vtelil do Ježiša Nazaretského, ten bol asi v roku 30 n.l. ukrižovaný, ale bol vzkriesený a vstal z mŕtvych. Kresťanstvo vzniklo z tradícií judaizmu. Starý zákon sa opiera o bibliu Judaizmu. Avšak v rokoch 70 -100 n.l. boli spísané novozákonné evanjelia. Milánskym ediktom bolo v roku 313 n.l. ukončené prenasledovanie kresťanov. Rímska ríša zakázala pohanstvo. Už v rokoch 950 – 1000n.l. bola celá Európa obrátená ku kresťanstvu. V roku 1054 došlo k rozdeleniu cirkvi na východnú (pravoslávnu) a západnú (katolícku). V rokoch 1095-99 začali prvé križiacke výpravy do Svätej zeme – Jeruzalema. Kresťanstvo naberá na moci predovšetkým v období stredoveku, kedy v roku 1231 vzniká inkvizícia proti kacírstvu. Kľúčovými v tomto období je aj tzv. „veľká schizma“, kedy dochádza k rivalite pápežov v Ríme a Avignone. Reakciou na kresťanské počínanie je vznik reformnej cirkvi Martina Luthera v roku 1517, ktoré skoncovalo s mnohými praktikami, ako je napríklad predaj odpustkov. V roku 1534 bola založená anglikánska cirkev a Ignác z Loyoly zakladá Tovarišstvo Ježišovo (Jezuitov). Tí v tom istom storočí zahajujú misie do Indie, Číny a Japonska.

Z hľadiska chápania vzťahu medzi veriacimi a cirkvou a z toho vyplývajúcej cirkevnej organizácie sa kresťanstvo delí na tri hlavné smery: katolicizmus (s ďalším členením na obrady, napr. latinský, byzantský alebo arménsky), východné pravoslávie (tvorené viacerými samostatnými patriarchátmi) a protestantizmus (reformované kresťanstvo, kde patria napr. anglikáni, evanjelici, baptisti, metodisti). Katolícke a pravoslávne cirkvi majú hierarchickú štruktúru na čele s najvyšším predstaviteľom (pápež resp. patriarcha) a v rámci cirkevnej služby sa na povolanie biskupov, kňazov či rehoľníkov kladú osobitné požiadavky (vzdelanie, svätenie a kňazský celibát). Protestantské cirkvi zahŕňajú cirkvi episkopálne (kde sú miestne cirkvi podriadené biskupovi) a presbyterálne (kde každý miestny zbor je pomerne samostatný); kazatelia a duchovní v mnohých protestantských cirkvách sú vyberaní samotnými zbormi, vo väčšine zborov môžu cirkevnú službu vykonávať aj ženy.

Základným bodom je viera v Trojicu – Otec, Syn a Duch svätý. – trojjediný Boh. Základnými kresťanskými cnosťami sú „viera, nádej a láska“ a viera, že kresťanskou cestou je život čo najpodobnejší Ježišovmu. Samozrejme, ateisti považujú „útrpný“ spôsob života za nezdravý a morbidný. Kresťanská teológia je založená na dogmatickej a morálnej teológii. Coogan (1999, str. 64) uvádza, že „dogmatická teológia, veda o teoretických pravdách Boha, sa snaží stanoviť základné učenie a články viery. Čerpá z písma a tradície a spravidla sa zaoberá vecami vzťahujúcimi sa k pojatiu Trojice. Morálna teológia je síce zakotvená v kresťanskej dogme, ale je to veda o praktických morálnych pravdách a je zameraná na vysvetľovanie božských zákonov a vzťahov ľudstva k Bohu.“ Kresťanstvo sa opiera o dogmu, že ľudstvo trpí vďaka Adamovmu hriechu a jedine Božia milosť mu môže ponúknuť spásu. Pre kresťanstvo je charakteristický predovšetkým mysticismus, mučeníci, svätci alebo anjeli a kult Márie, matky Ježišovej, množstvo kresťanských sviatkov, spojenie s Bohom prostredníctvom chrámov, kňazov a existencia pápežského postu.

Coogan (1999, str.59) „Slovo Kristus je gréckym prekladom (christos) hebrejského (mašiach – mesiáš, alebo Bohom pomazaný). Pôvodne to bol titul stotožňujúci Ježiša s mesiášom, ale neskôr sa stal súčasťou jeho mena „Ježiš Kristus“ Preto sa jeho nasledovníci začali nazývať „kresťanmi“. Rozpor medzi judaizmom a kresťanstvom je aj v tom, že podľa judaizmu žiaden ľudský tvor nemôže byť božský a preto ani Boh nemôže byť človekom.

2.3 Islam

Islam je tretie najväčšie monoteistické náboženstvo. Jeho najväčšie zastúpenie je prevažne na Blízkom Východe, v strednej a severnej Afrike, čiastočne v Indii, Indonézii, ale aj v krajinách bývalého ZSSR, ako Litva, Lotyšsko, Estónsko, či Turmenistan, Kazachstan a podobne. V stručnom historickom vývoji sa opierame o dielo Coogana (1999). Islam odvodzuje svoj pôvod od udalostí v 7. storočí n.l., v arabskom meste Mekka, kedy sa kupcovi Muhammadu ibn Abdalláhovi, ktorého nazývali prorok alebo posol, dostalo množstvo zjavení. Tieto zjavenia, popísané v Koráne, považujú moslimovia za priame Božie slovo. Názov „Islám“ sa prekladá ako „podrobenie sa“ myslou aj telom vôle Boha (arabsky Alláha).

Základnou ideológiou moslimskej viery je podrobenie sa Bohu (Alláhovi) telom aj dušou. Slovo Božie predstavuje Korán a hadíth. Obsah týchto zákonov vykladajú tzv. „ulamá“ učenci. Ich úsilím bol vytvorený kódex – Šaría. Veria, že Boh zveril prvé nepoškvrnené slovo Adamovi a potom patriarchovi Abrahamovi a neskôr Muhamadovi. Samozrejme, uznáva množstvo ďalších prorokov, tzv. „nabíov“. Najznámejší sú Noe (arabsky Núh), David (Dávúd), Mojžiš (Músá) a Ježiš (Ísá). Coogan (1999, str.95) Posledný dvaja priniesli božské poslanstvo obciam židov a kresťanom, takže obe tieto skupiny patria rovnako ako islám k spoločnej „abrahamovskej“ tradícii. Korán nazýva židov a kresťanov „ľuďmi knihy“ a prisudzuje im zvláštnu úctu.“ Ďalej uvádza, že podľa islámskeho učenia predstavuje každé

zjavenie proroka začiatok nového cyklu, ktorý vedie k skomoleninám prvopočiatocnej ideí. Takto napríklad sa skončil cyklus začatý Ježišom skomoleninou o svätej Trojici a Kristovej božskosti. Preto islamským posolstvom je „varovať a obnoviť“. A tak prorocký cyklus končí prorokom Muhammadom a pripomína ľudstvu pravé posolstvo islámu v jeho dokonalej podobe, v „Koráne“.

Meddina: Je mesto v Saudskej Arábii. Hlavné mesto Al Madinahskej provincie. Alternatívne meno je Madinat Al-Nabi, čo znamená mesto proroka. Je to druhé najsvätejšie mesto Islámu po Mekke, kde je pochovaný prorok Mohamed. Je to veľmi dôležité mesto z historického hľadiska, keďže tu po smrti proroka bolo založené islamské náboženstvo. (Medina, <http://en.wikipedia.org/wiki/Medina>, Cit. 05.01.2013)

Mekka: je mesto v Saudskej Arábii, hlavné mesto provincie Makkah. Je to miesto narodenia proroka Mohameda. Islám ho považuje za najsvätejšie mesto. Pútnická cesta do Mekky známa pod pojmom Hajj je povinná pre schopného každého moslima aspoň raz za život. Ne-moslimovia majú vstup do Mekky zakázaný. (Mekka, <http://en.wikipedia.org/wiki/Mecca>, Cit. 05.01.2013)

Šaría: je islamské právo a islamský právny systém. Sú to Bohom zjavené platné pravidlá ľudského správania sa, ktoré sú platné pre moslimov aj nemoslimov. Niektoré moslimské štáty používajú Šáriu, ako napríklad Nigéria, Irán. Iné používajú svätské zákony, ako napríklad v Egypte. (Šaría <http://sk.wikipedia.org/wiki/Šaría>, cit. 05.01.2013)

(The Five Pillars of Islam , http://www.saudiembassy.net/about/country-information/Islam/five_pillars_of_Islam.aspx, Cit. 05.01.2013) 5 pilierov Islamu: Každý moslim sa musí držať 5 pilierov islamu počas svojho života.

Shahadah: je prvým pilierom islamu. Je to viera „že nie je žiaden iný Boh ako Alah a Mohamed je posol Boha.“ Týmto jednoduchou výpoveďou vyjadri moslim svoj záväzok islámu.

Salah: je druhý pilier islamu. Je to viera, že každý má individuálne priamy vzťah k Bohu. Preto sa musia modliť 5 krát denne v smere Mekky počas brieždenia, obeda, popoludnia, pri západe slnka a v noci. Modlenie je povolené na verejnosti, avšak je preferované v mešite.

Zakat: je tretí pilier. Prikazuje Moslimom platbu, väčšinou 2,5 percenta z čistého zárobku na verejné blaho.

Sawn: je pôst počas svätého Ramadanu. Je to štvrtý pilier islamu. Počas pôstu moslim hľadá bližšie priblíženie sa k Bohu. Je to zároveň aj cvičenie kontroly samého seba a je schopný pochopiť utrpenie chudobných. Pôst trvá od brieždenia do súmraku, kedy je prerušený špeciálnym jedlom „Iftar“. Koniec Ramadanu sa slávi tromi dňami nazvanými Eid Al-Fitr.

Ramadán trvá 30 dní. „Je založený na lunárnom kalendári a každý rok sa začína v deviatom mesiaci. Presný dátum jeho začiatku súvisí s prvým pozorovaním Mesiaca po nove v danej lokalite. Pretože islamský lunárny kalendár je o 11 až 12 dní kratší oproti slnečnému roku, je Ramadán pohyblivý voči ročným obdobiam. Počas letných mesiacov sú dni dlhšie a teplejšie, tak sa pôst dodržiava ťažšie.“ (Top 10 čo ste o Ramadane nevedeli, <http://www.aktuality.sk/clanok/191183/top-10-co-ste-o-ramadane-nevedeli/>, cit. 05.01.2013)

Hajj: je pútnictvo do Mekky aspoň raz za život. Je to piaty pilier islamu

2.4 Judaizmus

Coogan (1999, str. 18) „Podľa učenia Judaizmu, Boh stvoril nebo a zem a uzavrel zmluvu s Abrahamom z Mezopotámie, že v neho bude veriť a on mu

zato sľúbil domov v Kenaanu, v budúcej zemi Izraela. Obdobie pred 1200 p.n.l. sa tak charakterizuje ako tradičná doba Abrahama. Jákob, jeho vnuk a ostatní členovia rodiny sa odsťahovali do Egypta. Tam sa však stali otrokmi faraóna, až kým ich Boh neoslobodil. Nasledoval exodus Izraelitov pod vedením Mojžiša z Egypta, uzavretie večnej zmluvy s Bohom na hore Sinaj a po 40 rokoch dobytie Kenaanu. V rokoch 1200 – 1000 p.n.l. sa formoval staroveký Izrael ako etnicko – náboženská skupina. Asi 1000 rokov p.n.l. sa stáva kráľom Dávid. Po ňom v roku 960 p.n.l. nastupuje kráľ Šalamún a buduje prvý chrám. Asi tak v roku 925 sa Izrael štiepi na súperiace štáty Izrael a Judsko. Príbeh Židov je všeobecne charakterizovaný ako výpočet katastrof. Židia trpeli prenasledovaním, nepochopením. Za zmienku stojí niekoľko bodov. R. 722 p.n.l. bol Izrael dobytý Asýriou. V tom období pôsobil prorok Izajáš. V roku 586 p.n.l. bolo dobité aj Judsko, zničený Chrám – ústredná svätyňa judaizmu Haram aš-Šaríf a vládnuca trieda odvečená do exilu. V tom čase pôsobil prorok Ezechiel. Neskôr perzský vládca Kýros II. Dovolil návrat vyhnancom a opätovné vybudovanie Chrámu. V rokoch 66 -73 p.n.l. začína prvá židovská vojna proti Rimanom. Židia boli prenasledovaní aj moslimami. V 12. storočí pôsobí francúzsko-židovský komentátor Talmudu, Raši. Aj neskoršie storočia boli poznačené prenasledovaním Židov, či už sa jedná v 15. storočí o vyhostenie Židov zo Španielska, v 17. storočí masaker ukrajinských Židov, alebo najneslávnejšie známe prenasledovanie Židov nacistami – holokaust. Aj Židovské náboženstvo bolo založené predovšetkým na patriarchálnych vzťahoch. Až Francúzska revolúcia v 18. storočí sa datuje ako začiatok emancipácie západoevropských Židov.

Coogan (1999, str.16) „Judaizmus má tri podstatné prvky: Boha, Tóru a Izrael.“ „...verí v jediného, univerzálneho a večného Boha. Boh nadviazal zvláštny vzťah, alebo uzavrel zmluvu s jediným národom, Židmi, alebo Izraelom a dal im za úlohu stať sa svetlom národov. Judaizmus nikdy neočakával, že by sa všetci ľudia mohli stať židmi, ale chová nádej, že celý svet uzná jediného Boha. Zato, že boh sa o nich Boh stará, sú Židia povinní

dodržiavať Božie učenie „Tóru“. Tóra obsahuje etické a rituálne prikázania (micvot).“ (Coogan, str. 26) Podľa Judaizmu Boha nie je možné popísať slovom. Najdôležitejšie je privlastniť si božské vlastnosti, ako spravodlivosť a súciti. Preto má Boh nevysloviteľné meno, tzv. tetragrammation YHVH. Niektorí považovali aj tieto písmená za príliš sväté a preto sa ich snažili nahradiť menami ako „Adonaj“, „Hašem“ (v preklade meno), či neskôr Šchina (meno ženského rodu). Rabínske ústne zákony boli kodifikované do tzv. „Mišny“. Rôzne debaty o Mišne neskôr boli sformulované do „Talmutu“ (Jeruzalemský, asi 400r. n.l. a Babylonský, asi 500r. n.l.). Za Žida sa považuje každý, kto má aspoň jedného židovského rodiča, aj keď v minulosti platila podmienka, aby ňou bola matka. Coogan (1999) uvádza ako hlavné symbolmi: „Davidova hviezda“, sedemramenný svietnik, Menora, baraní roh, lulav, plod citrónu (etrog), lopatička na kadidlo. Coogan (1999, str. 25) „Antisemitizmus sa dnes používa k označeniu akéhokoľvek prejavu antijudaizmu motivovaného rasovo, nábožensky či politicky.“

3 Nové náboženské hnutia a kulty

3.1 Náboženské hnutia

Trendom súčasnej spoločnosti je aj odkláňanie sa od tradičných cirkví a vytváranie nových náboženských hnutí. Dôvodov môže byť viacero. Je ním napríklad sklamanie človeka cirkvou či už zo súčasného sa diania vo svete, alebo z minulých prehreškov cirkvi. Zároveň sa svet obracia práve vďaka pokroku, vede a technike viac na materiálnu podstatu bytia. Jednotlivci tak tápajú v priestore hľadajúc správne životné hodnoty. Tradičná cirkev mnohým nedokáže poskytnúť odpoveď na ich otázky. Toto všetko dáva podnet vzniku nových náboženských hnutí, či už odklonom od tradičnej cirkvi, alebo prerodom sekty a kultu na cirkev.

Sociologická literatúra používala pojem nové náboženské hnutia už v 70. rokoch. V tej dobe označoval niektoré kontroverzné náboženské skupiny, napríklad Božie deti, Haré Kršna či Cirkev zjednotenia. Aj keď sa tento výraz používa niekoľko dekád, neexistuje jednoznačný názor, ktoré prejavy náboženského života je možné pod tento pojem zahrnúť. Primárne tento výraz označoval náboženské hnutia v severnej Amerike a západnej Európe, neskôr sa udomácnil aj v iných častiach sveta. V dnešnej dobe sú rozšírené od latinskej Ameriky po USA, Európu, Afriku, Indiu, Polynéziu či Japonsko. Ponúkajú obnovené hodnoty, skvalitňujúce duchovný život, riešia otázky dobra a zla. Niektoré nové náboženské hnutia sú dokonca staršie ako samotné kresťanstvo. Napriek tomu v ČR sú prijímané poväčšine s nevôľou, keďže sú považované za niečo nekonvenčné.

3.2 Kult

Jedna z definícií označuje kult ako počiatočnú etapu vývoja náboženskej skupiny, ktorá nevznikla v dôsledku odštiepenia od domácich tradícií, ktoré majú byť očistené, ale vznikla ako a) výraz snahy zaviesť nové náboženstvo b) nemá rozvinutú byrokratickú štruktúru c) je v konflikte so svojím sociálnym okolím, a takisto s prevládajúcou domácou náboženskou tradíciou. Prítomnosť charizmatického vodcu nie je nutná. (Základní vymezení pojmů – náboženství, sekta, kult, církev. cit. 11.04.2011) Iné definície zase označujú kult ako skupinu ľudí, ktorá je silno prepojená na charizmatického vodcu. Viera a dogmy sa šíria pomocou prednášok a seminárov.

Definícia pojmu vychádza z lat. „cultus“ /vzdelaný/. Kult sa opiera predovšetkým o rituály, posvätné predmety a objekty a symboly. Zaisťuje styk s niečím mysterióznym, čo neskôr môže nabráť náboženský charakter. Preto sa kult považuje za počiatok religiózneho správania, ktoré môže vyústiť do sekty či náboženstva. Aj preto sa pojem kult od 60 rokov začal používať k označeniu nových náboženských hnutí. Kult využíva množstvo verbálnych a neverbálnych prejavov uctievania, individuálne i spoločné rituály, spev, tanec. Neskôr sa vytvárajú aj vlastné modlitby, pokánia, či dokonca sankcie za neplnenie rituálov. Sekot Aleš (1981) vníma kult ako najmenej organizovaný a inštitucionalizovaný typ náboženského zoskupenia. Zvyčajne sa k nemu človek zjavne nehlási, skôr len verí v to, čomu veria iní. Podstatné je údajne jednoduché prijatie kultovej viery. Členstvo je voľné. Skupinovej disciplíny ešte nefiguruje tak ako u sekty. Kult sa zameriava na potreby a túžby jednotlivca. Len malý dôraz sa kladie na sociálnu zakotvenosť a spravidla ho vedie charizmatický vodca. Pojmom kult zvyrazňuje odlišné charakterové črty nových náboženských hnutí, preto sa nepoužíva ako náhrada pojmu sekta.

3.3 Sekta

Pojem sekta sa stal často skloňovaným v dnešnej modernej spoločnosti. Vieme však presne, čo sa za týmto pojmom skrýva? Koľkým z nás zaklopal na dvere občan presvedčajúci o potrebe priradiť sa k určitej skupine ľudí a nájsť tak zmysel života? Poväčšine takéhoto človeka označíme ako člena sekty. Mnohý považujú sektu za akýsi odklon od cirkvi. V určitom slova zmysle nemusí byť toto vnímanie nesprávne. Dacík (1999, str. 4) uvádza, že „samostatný pojem „sekta“ pochádza z latinčiny /secta/ a je možné ho odvodzovať od „sectio“ /rezanie/, či „secare“ /sekanie/, ale čo by asi najviac vystihovalo jej charakter, tak od „sequor“ /sektor/, teda nasledujem, prevádzam.“ Na základe tejto definície sa dá sekta považovať ako oddelenie sa od určitého náboženského hnutia, alebo skupina osôb ktorá nasleduje svojho vodcu. Takéto nasledovanie má však svoj účel. Častokrát je dôvodom odlúčenia sa od pôvodnej cirkvi snaha obnoviť, respektíve očistiť je pôvodné dogmy a hlásanie. Aj z tohto dôvodu sa za sektu veľakrát považujú nové náboženské hnutia a kulty.

Pojem sekta sa istým spôsobom zafarbuje a zaznamenáva určitý posun. Na konci XIX. storočia má sekta náboženský charakter a v XX. storočí už dostáva zásluhou akejsi novej role nový charakter. Štampach (1994) ju definuje „ako oddelenú politickú alebo ideologickú skupinu, ktorá často odráža radikálne spoločenské tendencie, jej členovia bývajú vášnivými prívržencami svojho učenia a cieľov, a v cirkevnej oblasti je samostatným náboženským spoločenstvom, odtrhnutým od veľkých náboženských organizácií, kde motívom je napr. kritika ich učenia či formy organizácie.“

Podľa Štampacha nie je pri definícii sekty dôležité, či je alebo nie je niekde registrovaná, či má málo alebo veľa priaznivcov, alebo dokonca či vznikla nedávno alebo pred stáročiami. Veď i niektoré nové náboženské hnutia majú vo svojom rannom období sklon k sektárstvu a ako dozrievajú

strácajú ho, alebo majú i opačný postup. Je teda treba rozlišovať medzi sektárstvom, respektíve pseudosektárstvom, kde môže byť konkrétna cirkev zahnaná k istej uzavretosti napr. i z existenčného dôvodu a pritom môže mať praktický dôvod či ušľachtilú formu. Tým sa nastoľuje otázka, či pojem „sekta“ má svoje opodstatnenie a ak áno, tak čo potom môžeme za týmto termínom konkrétne vidieť. „Sekta chápaná ako náboženská skupina, ktorá vzniká v dôsledku herézie /tj. kacírstva - popierania časti náb. nauky, určitého náb. dogmatu/ v rámci domácich náboženských tradícií. Odštiepením nechce sekta zaviesť nové náboženstvo, ale obnoviť, očistiť náboženstvo staré.“ (Martinková, 1999. str.4)

Luknár (2006) uvádza, že „sú takí, ktorí označujú aj Amway za sekty“. Ďalej si myslí, „že tento výraz sa lepšie hodí pre skupiny, ako sú Scientológia, Zjednocujúca cirkev reverenda Sun Myung Moona, Aum Shinrikyo, Hare Krishna, odnož Davidiánov Davida Koresha, poriadok Slniečného chrámu (74 samovrážd v roku 1984), Prorokova univerzálna a triumfálna cirkev Elizabet Clareovej, Unariáni, Brána nebies (39 samovrážd v roku 1997) a skupina, ktorá nasledovala Reverenda Jima Jonesa do Guyany, kde sa ich asi 900 rozhodlo spáchať masovú rituálnu samovraždu v roku 1978.“

Ako je vidieť definícia pojmu sekta nie je jednoduchá a ani jednoznačná. Neexistuje jednotne uznávaná definícia. V niekom tento pojem vyvoláva negatívne vnímanie tejto inštitúcie, u iných naopak pozitívne reakcie.

Podstatné rozdiely medzi sektou a náboženstvom nájdeme v nasledujúcej tabuľke, z ktorej vyplýva, že sekta je inštitúcia, ktorá odmieta prostredie, v ktorom existuje, naopak, cirkev ho akceptuje.

Tabuľka 1: Rozdiel medzi sektou a cirkvou

SEKTA	CIRKEV
Veľkosť: malá	Veľkosť: veľká
Vzťah k ostatným skupinám: odmietavý	Vzťah k ostatným skupinám: tolerantný
Bohoslužby: spontánne, dôraz na emócie	Bohoslužby: formálne, dôraz na intelekt
„Klérus“: nešpecializovaný, malé vzdelanie	„Klérus“: špecializovaný, profesionálny
Doktrína: doslovná interpretácia posvätného písma	Doktrína: liberálna interpretácia posvätného písma
Vzťah k okolitej spoločnosti: odmietavý	Vzťah k okolitej spoločnosti: ústretový

Zdroj: (Základní vymezení pojmu – náboženství, sekta, kult, církev. cit. 14.04.2011)

3.4 Ideológia a pojem dogma

Vo svojej práci sa stretávame s pojmami ako ideológia náboženstva alebo viera v dogmy. Aby sme netápali v ich porozumení, pokúsime sa stručne načrtnúť ich podstatu.

Dogmatizmus (z gr. DOGMA = názor, učenie, uznesenie) je istý spôsob myslenia. Pojmy sú nemenné, neprihliada sa na žiadnu novú empiriu. „Prívrženci antického skepticizmu pokladali za dogmatizmus každé pozitívne učenie o svete: napr. stoicizmus, epikureizmus, peripatetizmus. Dogmatizmus - na rozdiel od kritivizmu - predpokladá platnosť nášho poznania bez preverenia.“ (Brugger et al., 1994) Väčšina náboženstiev predpokladá slepú vieru v ideológii a dogmy. Vo všeobecnosti u ateistov tak vzniká názor, ktorý sa opiera o tvrdenie, že teizmus „pravdu“ vlastní, ale ju nehľadá. Extrémnym príkladom sú napríklad samovražedné atentáty moslimských fundamentalistov. A práve to aj mnohé ďalšie kritizuje vo svojom diele „Náboženské zlo“ Roman, <http://adam.humanisti.sk/?p=19>, cit. 15.4.2011). Jeho hlavnou kritikou je fakt, že mnohí teisti sa správajú k ateistom povýšenecky. Neuznáva nekritické akceptovanie náboženských ideológií a dogiem, ktoré nie sú vedecky podložené. Kritizuje rozhodnutie rodičov, neumožniť deťom na základe ich vlastného poznania slobodne sa rozhodnúť v prijatí či neprijatí tej ktorej viery. Doslovne tvrdí, že „považujem za absurdné, učiť ich v rozpore s mojím najhlbším presvedčením, že pravda sa nemusí dokazovať, že ju stačí „dosvedčiť“ pár vymyslenými bájkami.“ Rovnako v tom istom diele poníma náboženstvo ako nástroj moci, ktorý môže ktokoľvek použiť na svoje ciele. Tvrdí, že „ak sa nejakému demagógovi podarí presvedčiť celý národ o tom, že táto autorita od neho žiada bratovraždu, dôjde k bratovražde. Keď sa demagógovi podarí presvedčiť celý národ, že treba vyhladiť iné národy, dôjde k vyvražďovaniu národov a ak sa tieto budú brániť môžeme očakávať rozsiahle vojnové konflikty.“ Sám seba sa pýta, či

len preto sme zrušili mocenskú komunistickú ideológiu, aby sme ju nahradili náboženskou.

Vnímanie náboženskej ideológie je naozaj vo svete kontroverzné a vytvára množstvo konfliktov, ktoré sú len v niektorých prípadoch uzatvorené kompromisom.

3.5 Štruktúra sekty, ideológie a viera v dogmy

Určiť hlavné ideológie a dogmy sekty je obtiažne už len z hľadiska množstva siekt a ich roztrieštenosti. Vo všeobecnosti by sme však mohli zhrnúť niekoľko základných črt siekt. Podľa Luknára (2006) sa zdá, „že pre koncepciu sekty sú podstatné tri myšlienky. Jednou je myslenie v štýle my/oni s úplným odcudzením sa od “nich”. Druhou sú intenzívne, aj keď často nenápadné, indokrinačné metódy, ktoré sa používajú na nábor a udržanie členov. A tretím je charismatický kultový vodca. Sekta zvyčajne obnáša nejaký druh viery, podľa ktorej všetko mimo sekty je diabolské a ohrozujúce, všetko vo vnútri sekty je ojedinelou cestou k vykúpeniu prostredníctvom vodcu sekty a jeho učenia.“

Veľkú váhu na silu sekty kladie predovšetkým sila a osobnosť vodcu. História už nie raz dokázala, že vodcovia sekty častokrát trpia duševnou poruchou. Takto sa stane, že sekta slepo nasleduje príkazy svojho vodcu, riadi sa nimi, berie ich za vlastné. Pričom vodcovo správanie je ovplyvňované psychickou poruchou a napríklad hlasmi, ktoré počuje iba on sám. V iných prípadoch je to zas ziskuchtivosť vodcu sekty, ktorý využíva bezbrannosť jednotlivcov k svojmu osobnému prospechu. Vodca poväčšine využíva svoju charizmatickú moc. Spôsob, akým dochádza k presviedčaniu, či manipulácii jednotlivcov rozoberáme v 4. kapitole práce. Hlavným kľúčom úspechu sekty je nekritické prijímanie náuky sekty, izolácia sa pred vonkajším svetom, respektíve vytvorenie konfliktu. Existuje niekoľko zhodných teórií hlavných

znakov sekty. Dojčár, www.duch.sk/_docs/sekty.rtf , Cit. 2011- 03-23, str.2) uvádza tieto štyri:

„Kult osobnosti: Skupine zvyčajne dominuje zakladateľ alebo vodca ovenčený svätožiarou mesiáša, osvieteného majstra či najlepšieho terapeuta sveta, ktorý má vždy a vo všetkom pravdu na základe akéhosi trvalého zjavenia. Vodca má nad skupinou neobmedzenú moc a vyžaduje bezvýhradnú vernosť, poslušnosť a oddanosť.

Exkluzivita: Skupina si robí nárok na pravdu a spásu. Charakteristické je nekritické prijímanie náuky spojené s podceňovaním rozumových schopností. Obľúbe sa tešia jednoduché odpovede na zložité otázky a ľahko zapamätateľné poučky použiteľné vždy a všade.

Štruktúry vyznačujúce sa závislosťou: Organizačná štruktúra skupiny je hierarchická, autoritárska, niekedy aj totalitná a vedie k závislosti. Programovo sa používa psychická manipulácia.

Zárodky konfliktov: Vzťah k okoliu je konfliktný. Okolie sa vníma ako nepriateľské, v členoch skupiny sa živí pocit nepochopenia a prenasledovania. Svet sa démonizuje, skupina glorifikuje. Informácie “zvonka” sa triedia, kontakt so “svetom” sa niekedy obmedzuje na jedinú formu – propagáciu.“

4 Sekularizačné hnutia a trendy

Pojem sekularizácia má svoje korene v latinskom „saeculum“ (ktoré označuje storočie, dobu, čas, duch doby). Charakteristickou črtou sekularizácie je odklon od náboženstva. Jedná sa tu teda o zosvetštenie, hľadanie podstaty bytia nie vo svetskom, ale v pozemskom svete. Prejavuje sa rôzne. Zjavný je tu odklon od viery a vierouky náboženstva, neochota podporovať cirkev duševne alebo finančne, nedôvera v cirkevných zastupiteľov, či strach zo správania ortodoxných členov cirkvi. Spoločnosť označuje sekularizáciu ako fenomén dnešnej doby, základný znak moderny, ktorý môže vzniknúť v dôsledku pokroku vedy a techniky, ženskej emancipácie, industrializácie a pod. Náboženstvo sa oddeľuje nie len od politiky, ale aj ekonomiky, vedy či umenia. Napr. Bryan R. Wilson, jeden z hlavných predstaviteľov sekularizačnej tézy, hovorí, „že proces sekularizácie je súčasťou zásadnej sociálnej zmeny, ktorá je vymedzovaná ako prechod od tradičnej k modernej spoločnosti.“(Lužný, 1999, s.62).

Fakt je ten, že sekularizácia existovala už aj v minulosti, napríklad v Antickej dobe, kedy jej prejavom bolo zosvetštenie životného štýlu. Neskôr sa prejavovala napríklad prevodom cirkevného majetku do správy štátu či monarchie, napr. v 17 storočí, alebo v povojnovom Československu, kedy komunistické zmýšľanie absolútne potláčalo existenciu náboženstva. Príkladom slúžia aj teórie Marxa, ktoré vnímali náboženstvo ako len dočasný stav, neskôr nahradený ateizmom. „Náboženstvo je jedna z foriem duševného útlaku, ktorý všade dolieha na masu, ktorá je preťažená neustálou prácou pre druhých a biedou a opustenosťou. Bezmocnosť vykorisťovaných tried v ich boji proti vykorisťovateľom dáva nevyhnutne vzniknúť viere v lepší život po smrti, tak ako bezmocnosť divoča v jeho boji s prírodou dáva vzniknúť viere v bohov, diablov, zázraky a podobne. Náboženstvo je ópium pre ľud. Náboženstvo je druhom duchovného chľastu, v ktorom otroci kapitálu utápajú

svoj ľudský obraz, ich požiadaviek na život viac či menej dôstojný človeka.“
(Lenin, 1965, str. 83)

Česká republika má bohaté náboženské tradície ale v súčasnosti je jednou z najmenej religióznych krajín sveta (Říčan, Jánošová, 2010). V poslednom Sčítaní obyvateľov, domov a bytov (SOBD 2011) bolo bez vyznania na Slovensku iba 13,4 % obyvateľov, v Českej republike to bolo až 44.7% obyvateľov (Juhasčíková et al. 2012, Moravková 2012).

5 VÝSKUMNÁ ČASŤ

Prevládajúce náboženské vyznanie, rovnako ako i výskyt či absencia iných náboženských skupín v populácii významne ovplyvňuje postoje obyvateľstva k daným náboženským skupinám, mieru vedomostí a tolerancie k daným náboženstvám (prevládajúcim, minoritným, alebo absentujúcim v danom regióne). Okrem toho určuje i mieru vplyvu danej náboženskej tradície na celú spoločnosť, čo sa môže prejavovať v legislatíve, jej uplatňovaní v spoločenskom živote, napríklad i v ustanovovaní štátnych sviatkov. Nasledujúca časť práce sa venuje konkrétnemu vplyvu náboženstva a siekt na politický a spoločenský život. Táto problematika je značne obsirna. Konkrétne príklady uvádzajú jednotlivé prepojenia politického, spoločenského života s náboženstvom a sektami od histórie až po súčasnosť. Opierame sa predovšetkým o analýzu tlačených i elektronických dokumentov, voľne dostupné databázy údajov, či ďalšie zdroje informácií.

Stanovili sme si nasledovné ciele:

1. Zistiť rozdelenie obyvateľstva podľa náboženského vyznania
2. Zmapovať zoznam štátnych a cirkevných sviatkov vo vybraných krajinách a analyzovať ich prienik
3. Analyzovať právne úpravy cirkví a náboženských spoločností v Českej a Slovenskej republike
4. Zistiť vplyv viery na uvažovanie o náboženstve, na hodnoty a vedomosti v kontexte rôznych vyznaní.

Štátne sviatky vyjadrujú dôležité kultúrne tradície krajiny, z ktorých do istej miery je možné odhadnúť mieru v akej sa tá, ktorá náboženská tradícia

premieta do celospoločenského života a to do takej miery, že to vedie k zaradeniu náboženskej sviatky medzi štátne sviatky. Z tohto dôvodu sme sa pokúsili analyzovať náboženské sviatky rozličných vierovyznaní a ich prípadne zaradenie medzi štátne sviatky vybraných krajín.

Pri výbere krajín sme sa snažili zaradiť krajiny s prevládajúcim katolíckym vierovyznaním (napr. Slovenská republika, Poľsko, Taliansko, Rakúsko), krajinu s výraznými sekularizačnými tendenciami (Česká republika), či krajiny, v ktorých je výrazne zastúpenie iných náboženských skupín ako napr. islam (napr. Spojené Arabské Emiráty, Jordánsko).

5.1 Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Vzhľadom na to, že zastúpenie vybraného náboženského vyznania, respektíve skupiny hlásiacej sa k danému náboženskému vyznaniu môže mať vplyv na mieru informovanosti o danej náboženskej tradícii, ako i postojoch obyvateľov, rozhodli sme sa preskúmať aktuálne rozdelenie obyvateľstva podľa náboženského vyznania, pričom sme využili databázy príslušných štatistických úradov daných krajín, ktoré disponujú údajmi z posledného Sčítanie obyvateľov, domova a bytov. Aktuálne údaje sa nám podarilo získať z dvoch krajín – Česká republika a Slovensko.

HYPOTÉZY

H1 Predpokladáme, že k najpočetnejším skupinám podľa náboženského vyznania v Českej a Slovenskej republike bude patriť rímsko-katolícke vyznanie.

H2 Predpokladáme, že zastúpenie obyvateľstva bez vyznania bude vyššie v Českej republike v porovnaní so Slovenskou republikou

Náboženské vyznanie je údaj zbieraný v rámci pravidelného sčítania obyvateľstva vo väčšine krajín. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku

2011 (SOBD 2011) bolo súčasťou celosvetového programu populačných a bytových cenzov, ktorý v spolupráci s Eurostatom koordinovala OSN (Juhaščíková et al. 2012). V členských štátoch Európskej únie sa sčítanie uskutočnilo po prvý raz v histórii v tom istom roku s využitím rovnakých, respektíve porovnateľných definícií zisťovaných údajov, pričom záväzným dokumentom na vykonanie SODB 2011 sa stalo nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 z 9. júla 2008 o sčítaní obyvateľov, domov a bytov (tamtiež).

Pod náboženským vyznaním sa v tomto štatistickom sčítaní rozumie účasť obyvateľov na náboženskom živote niektorej cirkvi (náboženskej spoločnosti) alebo vzťah k nej. Na sčítacom formulári bývajú predznačené cirkvi a náboženské spoločnosti registrované v danej krajine, ale i možnosť „iné“ (náboženské vyznanie) a možnosť „bez vyznania“ (Juhaščíková et al. 2012).

Podľa výsledkov SODB 2011 k rozhodujúcemu okamihu sčítania boli na celoslovenskej úrovni najpočetnejšími registrovanými cirkvami Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike (62 %, t. j. 3 347 277 obyvateľov), Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku (5,9 %), Gréckokatolícka cirkev v Slovenskej republike (3,8 %) a Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku (1,8 %) (Juhaščíková et al. 2012). V Českej republike (Morávková 2012) sa k rímsko-katolíckemu náboženskému vyznaniu prihlásilo 10,4% obyvateľov (t.j. 1 082 463) a žiadna z ďalších skupín neprekročila 1% výskyt (SOBD 2011, Morávková 2012). K Federácii židovských obcí v Českej republike sa prihlásilo 1 129 občanov a v Slovenskej republike 1 999 občanov, čo predstavuje 0,01% (ČR) respektíve 0,1% (SR) a k islamu sa hlásilo 1 921 občanov, čo predstavuje 0,02%, pričom na Slovensku tento údaj nebol zisťovaný. Podľa výsledkov SODB 2011 k rozhodujúcemu okamihu sčítania bolo na Slovensku bez vyznania 13,4 %

obyvateľov a Českej republiky 44.7% obyvateľov (Juháčiková et al. 2012, Moravková 2012).

Tabuľka 2: Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov (v%)

	Česká Republika SOBD 2011	Slovensko SOBD 2011	Rakúsko (2001)
rímsko-katolícke	10,4	62,0	73,6
grécko-katolícke	0,1	3,8	-
pravoslávna	0,3	0,9	
evanjelické	0,5	5,9	4,7
Jehovovi svedkovia	0,1	0,3	-
židovské	*	0,1	0,1
islamské	*	*	4,2
bez vyznania	34,5	13,4	12,0
bez udania	44,7	4,0	2,0

* Výskyt nižší ako 0,05%

5.2 Cirkev a štátne sviatky

V ďalšej časti práce sa zameriame na prepojenie cirkvi a štátu vo vzťahu cirkevné a štátne sviatky. V niektorých krajinách je cirkev a jej aktivity podporovaná štátom a zákonmi vo väčšej miere. V niektorých krajinách pomenej. Cieľom tejto kapitoly je vo vybraných krajinách zistiť, aký je pomer cirkevných sviatkov k štátnym sviatkom a zároveň aký je celkový počet týchto sviatkov. Zamerali sme sa na krajiny, kde sme uskutočnili výskum, ktorým sa budeme zaoberať v neskorších kapitolách. Medzi uvedenými krajinami sú len tie, kde sme mali väčší počet respondentov. Uvedené sú nasledovné krajiny: Slovenská republika, Česká republika, Poľská republika, Rakúsko, Taliansko, Cyprus a USA. Štátne sviatky pre USA uvádzame ako zaujímavosť, keďže

USA je považované za veľmi religióznu krajinu. Sviatky v práci delíme na štátne a cirkevné.

HYPOTÉZY:

H3 Predpokladáme vyššiu mieru prieniku štátnych a cirkevných sviatkov v krajinách s výraznejším zastúpením obyvateľstva hlásiaceho sa k náboženskému vyznaniu (napr. Slovensko, Poľsko, Rakúsko, Taliansko, USA) v porovnaní s krajinou s nižším zastúpením obyvateľstva hlásiaceho sa k náboženskému vyznaniu (Česká republika)

Cirkevné sviatky rozdeľujeme (vzhľadom na mieru účasti veriacich pri slávení sviatku, ktorú predpisuje cirkev) na prikázané a neprikázané. V deň prikázaného sviatku má veriaci miestnej cirkvi povinnosť zúčastniť sa bohoslužby a zdržiavať sa ťažkej práce. To, či je daný sviatok prikázaný alebo nie, stanovuje pre katolícku cirkev vo všeobecnosti Kódex kanonického práva v čl. 1246 (pozri tiež KKC, čl. 2177) resp. Kódex kánonov východných cirkví, a pre jednotlivé krajiny tiež miestne biskupské konferencie po schválení Vatikánom.

Pre ukážku uvádzame zoznam prikázaných sviatkov pre rok 2014 pre rímsko-katolícku cirkev na Slovensku:

1. január Panny Márie Bohorodičky

6. január Zjavenie Pána

9. máj Nanebovstúpenie Pána

30. máj Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi

29. jún Svätého Petra a Pavla Apoštolov

15. aug Nanebovzatie Panny Márie

1. november Všetkých Svätých

8.december Nepoškvrneného počatia Panny Márie

25.december Narodenie Pána

Nakoľko kresťanstvo je z historického hľadiska dominantnou silou vo vývoji európskej spoločnosti, mnohé prvky kresťanského liturgického roka boli začlenené aj do sekulárnych kalendárov európskych krajín. Mnohé hlavné kresťanské sviatky (ale nie všetky; univerzálnym príkladom sú Vianoce) sú dňami pracovného pokoja vo viacerých štátoch; niektoré kresťanské sviatky, ktoré sa slávia ako prikázané sviatky v určitých krajinách, sú v týchto krajinách tiež dňami pracovného pokoja (napr. deň sv. Patrika v Írsku alebo svätodušný pondelok v Nemecku), hoci v iných krajinách sú všednými dňami.

5.2.1 Slovenská republika

Slovenské štátne sviatky sú schválené zákonom č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch v znení neskorších predpisov. Prácu počas štátnych sviatkov a dní pracovného pokoja upravuje aj zákonník práce, Zákon č. 311/2011 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

1. Január: je štátny sviatok, kedy oslavujeme vznik Slovenskej republiky a Nový rok. Je to však aj prikázaný cirkevný sviatok rímsko-katolíckej cirkvi (Panny Márie Bohorodičky) garantovaný Vatikánskou zmluvou ako deň pracovného pokoja.

6. Január: je označený za deň pracovného pokoja. Tento deň je na Slovensku prikázaný cirkevný sviatok rímsko-katolíckej cirkvi zvaný Zjavenie Pána.

Veľký piatok je v mesiaci Apríl ako pohyblivý deň: je to pamätný deň. „Tento deň je pripomienka smrti Ježiša Krista na kríži. Je súčasťou Svätého týždňa a

veľkonočného tridua. Všetci veriaci sa postia od mäsitých výrobkov a najesť sa možno za deň len raz do sýtosti. Asi štyridsať štátov uznáva Veľký piatok ako sviatok pracovného pokoja.“ (Animenus, Cirkevné a štátne sviatky, <http://referaty.aktuality.sk/cirkevne-a-statne-sviatky/referat-29130>, cit 11.06.2012)

Po Veľkonočnom piatku a Veľkonočnej nedeli, ktorá oslavuje Ježišove zmŕtvychvstanie nasleduje pamätný deň oslavovaný ako Veľkonočný pondelok.

1. Máj: sa oslavuje sviatok práce, ktorý je považovaný za štátny sviatok a deň vstupu Slovenskej republiky do Európskej Únie. Je označený ako deň pracovného pokoja.

8. Máj je deň víťazstva nad fašizmom po druhej svetovej vojne. Je označený ako deň pracovného pokoja.

5. Júl je štátny sviatok, ktorým slávime príchod Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Rovnako je však tento deň aj pamätným dňom zahraničných Slovákov.

29. August: je štátnym sviatok, kedy sa pripomína začiatok Slovenského národného povstania v 1944.

1. September: je štátny sviatok, ktorým si pripomíname Deň ústavy Slovenskej republiky.

15. September je považovaný za deň pracovného pokoja. Tento deň je na Slovensku prikázaný cirkevný sviatok rímsko-katolíckej cirkvi zvaný Nanebovzatie Panny Márie.

1. November: je dňom pracovného pokoja, kedy si pripomíname sviatok všetkých svätých.

17. November: je štátny sviatok. Pripomíname si ním deň boja za slobodu a demokraciou.

24. December: je dňom pracovného pokoja, kedy sa oslavuje štedrý deň.

25. December: je dňom pracovného pokoja. Oslavujeme prvý sviatok vianočný. Tento deň je na Slovensku prikázaný cirkevný sviatok rímsko-katolíckej cirkvi zvaný Narodenie Pána.

26. December: je dňom pracovného pokoja. Oslavujeme druhý sviatok vianočný. Tento deň je na Slovensku prikázaný cirkevný sviatok v grécko-katolíckej cirkvi zvaný Zhromaždenie k Presvätej Bohorodičke.

Sviatky, ktoré sme spomenuli vyššie sú svetské ale aj cirkevné. Sú však zákonom ustanovené ako štátny sviatok alebo deň pracovného pokoja. Cirkev má aj iné sviatky, ktoré sú prikázané a neprikázané. Tieto však nie sú zákonom uznané ako štátne sviatky alebo dni pracovného pokoja.

5.2.2 Česká republika

Na stránke (Štátne sviatky v ČR, <http://www.sviatky.emka.sk/cechy.html> Sviatky v Českej republike, Cit. 2012.11.05) sa uvádza nasledovné rozdelenie štátnych sviatkov. Je to predovšetkým delenie pracovného kl'udu na „štátni svátky“ a „ostatní svátky“. Z pracovno právneho hľadiska sú štátne sviatky a ostatné sviatky považované za dni pracovného pokoja a sú to tieto nasledovné dni:

Medzi štátne sviatky v Českej republike patria:

Január: „Den obnovy samostatného českého státu“

8. Máj: „Den vítězství“

5. Júl: „Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje“

6. Júl: „Den upálení mistra Jana Husa“

28. September: „Den české státnosti“

28. Október: „Den vzniku samostatného československého státu“

17. November: „Den boje za svobodu a demokracii“

"Ostatní svátky" :

Január: “Nový rok”

Pohyblivý deň: “Velikonoční pondělí”

Máj: “Svátek práce”

24. December: “Štědrý den”

25. December: “1. svátek vánoční”

26. December: 2. svátek vánoční

5.2.3 Cyprus

Štátne sviatky na Cypre (Štátne sviatky na Cypre,

<http://www.impuls.sk/?str=svadba-v-zahranici&detail=2>, Cit. 06.11.2012) sú nasledovné

01. Január- Nový rok

06. Január – Traja králi Pohyblivý deň – Zelený pondelok
25. Marec – Grécky deň nezávislosti
01. Apríl – Národný deň gréckych Cyperčanov
29. Apríl – Grécky ortodoxný Veľký piatok
01. Máj – Grécka ortodoxná Veľkonočná nedeľa, Sviatok práce
20. Jún – Svätodušné sviatky - Pentecost (Kataklysmos)
15. August - Prijatie Svätej Panny Márie
01. Október – Cyperský deň nezávislosti
28. Október - Ochi Day (Grécky národný deň)
24. – 26. December – Vianoce

5.2.4 Poľská republika

Na nasledovnej stránke: (Štátne sviatky v Poľsku, <http://www.sviatky.emka.sk/polsko.html>, cit. 2012-11-06) Štátne sviatky v Poľsku) je uvedený prehľad štátnych sviatkov v Poľsku.

Štátne sviatky v Poľsku

Január: Nový rok

Pohyblivý deň: Veľkonočná nedeľa

Pohyblivý deň: Veľkonočný pondelok

Máj: Sviatok práce

Máj: Sviatok Ústavy

Pohyblivý: Sviatok Božieho tela

15. August: Nanebovzatie Panny Márie

1. November: Sviatok Všetkých svätých

11. November: Národný sviatok nezávislosti

25. December: 1. Sviatok Vianočný

26. December: 2. Sviatok Vianočný

26. októbra 2007 vošla do platnosti novela zákona, ktorá zakazuje prácu počas niektorých sviatkov v predajniach. V Slovenskej republike práve prebiehala živá diskusia o schválení podobnej novely zákone. Zatiaľ návrh neprešiel. Jeho snahou je presadiť podobné opatrenia, aby boli predajne v nedeľu zatvorené. Je to práve aj kvôli kresťanským tradíciám. Avšak v parlamente takýto návrh vyvoláva búrlivé diskusie, do akej miery by mali cirkevné tradície ovplyvňovať politické rozhodnutia. Prišlo sa aj s návrhom, aby obchody boli zatvorené len nedeľu len v dopoludňajších hodinách, kedy veriaci chodia do kostola. Ak by takýto návrh prešiel, priblížili by sme sa k nemeckej krajine, kde je veľké množstvo veriacich a v nedeľu sú všetky predajne zatvorené.

5.2.5 Rakúsko

Na stránke (Sviatky v Rakúsku, <http://www.sviatky.emka.sk/rakusko.html>
Cit.06.11.2012) sú uvedené nasledovné štátne sviatky:

1 január: Nový rok

06. január: Svätí traja králi

Veľkonočný pondelok: pohyblivý sviatok

01. máj: štátny sviatok

13. máj: Nanebovstúpenie Pána

24. máj: Turíčný pondelok

3. jún: Božie telo

15. august: Nanebovstúpenie Panny Márie

26. október: štátny sviatok

01. november: Sviatok všetkých svätých

08. december: Nepoškvrnené počatie Panny Márie

25. December: Štedrý deň

26. December: Svätý Štefan.

5.2.6 Taliansko

Nasledovná stránka uvádza sviatky v Taliansku, USA ([Sviatky vo svete](http://www.sviatky.emka.sk/svet.html), <http://www.sviatky.emka.sk/svet.html> ,CIT. 06.11.2012)

1. Január: Nový rok

6. Január: Traja králi

Pohyblivý deň: Veľká noc

25. Apríl: Deň oslobodenia

1.Máj: Sviatok práce

2.Jún: Založenie Talianskej republiky

15. August: Nanebovzatie Panny Márie, sviatok rodiny

1.November: Všetkých Svätých

8.December: Počatie Panny Márie

25. December: 1. Sviatok Vianočný

26. December: 2. Sviatok Vianočný

5.2.7 Spojené Štáty Americké

Január: New Year's Day

Tretí pondelok v januári: President's Day

Posledný májový pondelok: Memorial Day (spomienka na mŕtvych a obeť vojny),

Júl: Independence Day - Deň nezávislosti

Prvý pondelok v septembri: Labor Day - Deň práce

Druhý pondelok v októbri: Columbus Day

11. November: Veterans Day

Tretí štvrtok v Novembri: Thanksgiving - Deň vďakyvdania

25. December: Christmas Day – Vianočný deň

Ako je vidieť, sviatky v Spojených Štátoch Amerických sa viažu prevažne nie na fixný dátum v kalendári ale na konkrétny deň v kalendári. Týmto nedochádza k situácii, že by sa štátny sviatok presunul na deň pracovného pokoja a nemal vplyv na ekonomiku počas pracovných dní.

Okrem týchto základných sviatkov, ktoré sú štátnymi sviatkami v celej Únii, má každý štát navyše svoje národné sviatky.

5.2.8 Spojené Arabské Emiráty (ďalej len UAE alebo SAE)

Informácie o sviatkoch v SAE poskytuje stránka (Atlas- Spojené arabské emiráty - Sviatky a udalosti <http://www.invia.sk/spojene-arabske-emiraty/sviatky-a-udalosti/>, cit. 06.11.2012). Počas Islámskych sviatkov majú obyvatelia SAE voľné dni. Islamské krajiny sa pri stanovovaní tradičných islamských sviatkov riadia lunárnym kalendárom Hejira. Rok má 354 dní. Je teda o 11 dní kratší ako náš gregoriánsky. Raz za 33 rokov sa rozdiel medzi letopočtami týchto kalendárov zníži o jeden rok. Má 12 mesiacov, ktorých dĺžka je striedavo menená medzi 29 a 30 dňami. Islámsky kalendár Hejira sa začína od roku 622, kedy sa datuje príchod proroka Mohameda do Mediny z Mekky. V krajine sa dodržiavajú všetky moslimské sviatky z ktorých uvedieme napr:

V marci: Islámský nový rok, alebo Narodeniny proroka Mohameda - Milad al-Nabi.

9. mesiac islámskeho kalendára: oslavujú islamské krajiny Ramadán. Drží sa pri ňom pôst od súmraku do úsvitu. Cez deň sú všetky reštaurácie zatvorené, noci je povolené jesť. Po súmraku sa rodina zide a ako prvé sa konzumuje káva s d'atľami. Turisti musia tieto zvyky rešpektovať a nejесť a nepiť na verejnosti. Niektoré reštaurácie, predovšetkým v Dubaji a tam, kde je veľké množstvo zahraničných pracujúcich občanov sa so situáciou vysporiadalo

svojským spôsobom. Pred vstupom do reštaurácie vytvorila akýsi labyrint zo stien paravánov tak, aby cez tento mohol neislamský zákazník prejsť a najesť sa. Ale zároveň to nespôsobuje obtiaže islamským občanom, ktorý by pohľad na zákazníkov v reštaurácii počas Ramadánu považovali za neakceptovateľný. Pôst nemusia dodržiavať tehotné ženy, deti, alebo chorí a starší ľudia. Zaujímavosťou je, že kým európske krajiny nevnucujú svoje sviatky islamským občanom žijúcim na ich území, tak v islamských krajinách je nedodržiavanie sviatkov na verejnosti neislamskými občanmi neakceptovateľné.

V posledný deň Ramadánu sviatky pokračujú- Oslavuje sa Eid ul-Fitr. Ďalším sviatkom je Eid al-Adha. Oslavuje sa 4 dni a pripomína sa ním pútnická cesta do Mekky. Pečú sa pri ňom ovce a opäť sa o mäso majú deliť bohatšie rodiny s chudobnými. V SAE sa oslavuje aj Nový rok a to 1. januára, i keď islamský spadá na iný deň,. 2. December sa oslavuje Národný štátny sviatok. V roku 1971 v ten deň 6 emírov podpísalo spoločnú zmluvu o vytvorení federácie SAE. Počas írského sviatku Saint Patrick's day sa v SAE oslavuje tento deň ako narodeniny detí.

Na Záver sme vytvorili sumár v tabuľke.

Tabuľka 3: Pomer cirkevných a svetských sviatkov medzi jednotlivými krajinami (počet dní v roku).

Krajina	Svetské sviatky	Cirkevné sviatky
Slovenská republika	5	10
Česká republika	9	4
Poľská republika	4	7
Rakúsko	4	9
Taliansko	4	7
Cyprus	5	7
USA	8	1
Spojené Arabské Emiráty	3	4

Slovenská republika (ďalej len SR) patrí v Európskej únii medzi krajiny s najvyšším počtom štátnych sviatkov. Tabuľka neuvádza aj množstvo takzvaných „neprikázaných“ sviatkov. Tých je v súčasnosti 8. Je zrejmé, že väčšie množstvo štátnych sviatkov má aj väčší dopad na ekonomický rast krajiny. Napríklad štátny deficit SR je za rok 2012 potrebné znížiť. Preto prišla vláda v máji 2012 s návrhom, aby boli dva cirkevné štátne sviatky zrušené. Tu však narazila na tvrdý odpor cirkvi, ktorý argumentuje Vatikánskou zmluvou z roku 2000, ktorou sa SR zaviazala, že bude rešpektovať 10 dátumov a nedele ako dni pracovného pokoja. Podľa generálneho sekretára asociácie zamestnávateľských zväzov Ota Nevického jeden štátny sviatok znamená pre ekonomiku stratu 180 miliónov eur. Vo vatikánskej zmluve je však uvedených viac štátnych sviatkov ako cirkev prikazuje. Otázne je, do akej miery sa veriaci v čase sviatkov venujú duchovným aktivitám. Nie je to zbytočný luxus pre ekonomiku? Prekvapujúca sa zaradilo v tabuľke USA. Predpokladali by sme, že vzhľadom na pomerne

veľké katolícke zastúpenie, bude cirkevných sviatkov s dňom pracovného pokoja viac. Je to však vždy otázka zastúpenia cirkvi v štáte a politického smerovania tej ktorej vládnucej strany.

5.3 Právna úprava cirkví a náboženských spoločností

V tejto časti budeme analyzovať právne úpravy cirkví a náboženských spoločností v Českej a Slovenskej republike s cieľom poukázať na prienik náboženských noriem do legislatívnej oblasti.

H5: Predpokladáme vyššiu mieru prieniku náboženských noriem do legislatívnej oblasti v krajinách s výraznejším zastúpením obyvateľstva hlásiaceho sa k náboženskému vyznaniu (Slovenská republika) v porovnaní s krajinou s nižším zastúpením obyvateľstva hlásiaceho sa k náboženskému vyznaniu (Česká republika)

5.3.1. Právna úprava cirkví a náboženských spoločností v Českej republike

Právne vzťahy upravujúce pôsobenie cirkví a cirkevných spoločností v Českej republike upravuje viacero právnych noriem, medzi základné patria Listina základných ľudských práv a slobôd. Ďalšou kľúčovou právnou normou je zákon č. 3/2002 Z.z., upravujúci jednotlivé vzťahy medzi štátom a cirkvami a náboženskými spoločnosťami.

Nadalej, jednotlivé cirkvi majú svoje vlastné normy upravujúce ich činnosť a organizáciu, príkladom môže byť Rímsko-katolícka cirkev a ich Codex Iuris Canonici. Na rozdiel od Slovenskej republiky, Česká republika nemá podpísanú dohodu s Vatikánom, upravujúcu právne vzťahy medzi Českou republikou a Svätou stolicou. Listina základných ľudských práv a slobôd garantuje nezávislosť štátu od cirkvi a naopak. Česká republika je zvrchovaný demokratický štát, v ktorom existuje rovnoprávnosť jednotlivých

cirkví a náboženských spoločností, takisto aj ateistov. Ako uvádza (František Svoboda, Legislatívni prostredí pro činnost církví a náboženských společností, http://www.e-cvns.cz/soubory/Legislativni_prostredi_CNS.pdf, cit. 11. 11. 2012), „podľa zákona č. 3/2002 cirkev alebo náboženská spoločnosť je definovaná ako dobrovoľné spoločenstvo osôb s vlastnou štruktúrou, orgánmi, vnútornými predpismi, náboženskými obradmi a prejavmi viery, založená za účelom vyznávania určitej náboženskej viery, či už verejne alebo súkromne a najmä s tým spojeného zhromažďovania, bohoslužieb, vyučovania a duchovej služby“. V súvislosti so svojou činnosťou vznikajú cirkvám a náboženským spoločnostiam určité náklady, ktoré sú pokrývané z príjmov z vlastnej činnosti, alebo príspevkami a dotáciami štátu. Štát sa v súčasnosti finančne podporuje 17 cirkví a náboženských spoločností.

5.3.2 Právna úprava činnosti cirkví a náboženských spoločností v Slovenskej republike

Postavenie cirkví a náboženských spoločností v právnom poriadku Slovenskej republiky je nasledovné (Čeplíková, <http://spcp.prf.cuni.cz/15-20/19-cepli.htm>, cit. 04. 11. 2012) „Za základný právny predpis, ktorý upravuje postavenie cirkví a náboženských spoločností, ako aj ich vzťahy ku štátu, možno považovať zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností. Právnym základom pre tvorbu tohto zákona sa stal ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádzala Listina základných práv a slobôd, keďže jeho ustanovenia dotýkajúce sa slobody myslenia, svedomia a náboženského vyznania boli recipované do konečnej podoby zákona. Zákon č. 308/1991 Zb. slúži doposiaľ ako základný právny predpis upravujúci postavenie cirkví a náboženských spoločností a ich vzťahy ku štátu na území Slovenskej republiky.

Vo svojich všeobecných ustanoveniach rieši zákon otázku realizácie slobody svedomia a vyznania i práva byť bez náboženského vyznania. V duchu tohto zákona sa cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou rozumie dobrovoľné združenie osôb rovnakej náboženskej viery v organizácii s vlastnou štruktúrou, orgánmi, vnútornými predpismi a obradmi. Oba pojmy "cirkev" i "náboženská spoločnosť" sú používané pre tie útvary, ktorých prostredníctvom prejavujú fyzické osoby kolektívne - "spoločne s inými" a "verejne" taxatívne vymedzenými spôsobmi (bohoslužbou, vyučovaním, náboženskými úkonmi, zachovávaním obradov) svoje náboženstvo alebo vieru.“ Nasledovný zdroj (Nemec, <http://spcp.prf.cuni.cz/1-10/cirnem.htm>, cit. 04. 11. 2012), uvádza, že po zmene politickej klímy a nastolení demokratického zriadenia v rokoch 1989 a 1990 došlo na Slovensku k výraznému zlepšeniu vzťahov medzi výkonnou mocou v štáte a cirkevnými organizáciami. Zákony, prijaté od roku 1990, mali za následok vymanenie sa cirkví a náboženských spoločností spod kontroly štátu.

V Slovenskej republike je garantovaná náboženská sloboda občanov, cirkvám a náboženským spoločnostiam bol postupne prinavrátený majetok, ktorý im bol nespravodlivo odobratý v rokoch 1945 až 1948. Tým, že štát prispieva na činnosť cirkví formou materiálneho zabezpečenia, nebola nikdy uskutočnená úplná odluka cirkví od štátu. Ústava Slovenskej republiky, 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov uvádza, že Slovenská republika je zvrchovaný a demokratický štát, ktorý nie je naviazaný na žiadne náboženstvo ani ideológiu. To značí, že sa v žiadnom prípade ani na žiadnej úrovni nestotožňuje so žiadnou cirkvou ani náboženstvom. Občanom Slovenskej republiky je garantovaná sloboda vierovyznania.

Občania Slovenskej republiky majú zabezpečené základné ľudské práva a slobody bez ohľadu na ich vierovyznanie. V prípade, že Slovenská republika podpísala medzinárodnú zmluvu, z ktorej občanom plynú väčší rozsah náboženských práv, má takáto zmluva prednosť pred Ústavou

Slovenskej republiky. Slovenská republika, ako demokratický štát, dáva svojim občanom, a nielen im, právo slobodne vyjadrovať svoju vieru, svoj názor a to buď súkromne, alebo verejne, na cirkevných výkonoch. Cirkve majú zabezpečený vysielací čas vo verejnoprávnych médiách, ak o takúto možnosť na šírenie svojich názorov požiadajú.

Cirkvi a náboženské spoločnosti sú absolútne nezávislé od štátu v nakladaní so svojim majetkom, pri riešení svojich záležitostí a organizácii svojej činnosti. Cirkvi si sami volia a menujú svojich hodnostárov a riadia sa svojimi vlastnými predpismi pri riadení svojich záležitostí, ak sú tieto v súlade s predpismi a nariadeniami štátu. Hmotné zabezpečenie cirkví a náboženských spoločností V roku 1990 bola cirkevným a náboženským spoločnostiam vrátených približne 70 nehnuteľností, ktoré im boli zabavené po udalostiach v roku 1948, tento proces pokračoval v roku 1991 – ďalších 200 nehnuteľností. Od 1. januára 1994 je v platnosti takzvaný reštitučný zákon č. 282/1993 Z. z. , ktorý prijala Národná rada Slovenskej republiky v októbri 1993 a ktorého zámerom bolo navrátenie majetkov nespravodlivo zabavených počas predchádzajúceho režimu. Cirkvi a náboženské spoločnosti získavajú prostriedky na svoju činnosť z rôznych zdrojov, jednak príspevkom zo štátneho rozpočtu a jednak svojou vlastnou činnosťou (podnikateľská činnosť, vydateľská činnosť, príspevky od členov, atď). Hmotné zabezpečenie cirkví a náboženských spoločností zo strany štátu je možné rozdeliť do viacerých oblastí:

Zabezpečenie hmotných potrieb duchovných. Základná odmena duchovného sa vypočítava podľa dosiahnutého vzdelania duchovného, podľa dĺžky činnosti v príslušnom platovom stupni. Duchovný postupuje do vyššieho platového stupňa po troch rokoch svojej činnosti v príslušnom platovom stupni. Náhrada výdavkov duchovných na sťahovanie, cestovanie a podobne. Duchovní, ktorí vykonávajú duchovnú činnosť, majú nárok na náhradu výdavkov na cestovanie, sťahovanie a podobne. Dávky sociálnej

pomoci duchovným a ich rodinným príslušníkom. Duchovní sú na účely vyplácania dávok sociálnej pomoci v rovnakom postavení ako všetci ostatní zamestnanci štátu. Náklady na činnosť cirkví a náboženských spoločností. Štát je povinný hradiť zo svojho rozpočtu náklady cirkví a náboženských spoločností súvisiace s ich činnosťou, s výkonom bohoslužieb, výstavbou kostolov, ich opravou a údržbou. Štát je takisto povinný zabezpečiť činnosť cirkevných škôl. Náklady cirkví na vzdelávanie duchovných. Štát pokrýva náklady súvisiace s činnosťou inštitúcií zabezpečujúcich výchovu a vzdelanie kandidátov katolíckeho kňazstva a taktiež kandidátov kňazstva ostatných štátom zaregistrovaných cirkví a náboženských spoločností. (Nemec, <http://spcp.prf.cuni.cz/1-10/cirnem.htm>, cit. 04. 11. 2012)

Na účely registrácie cirkví je veľmi dôležitá skutočnosť, či určité združenie osôb, ktoré chce pôsobiť ako cirkev, napĺňa vo svojej štruktúre, charaktere a určujúcom smere činnosti znaky korporácie duchovného charakteru tak ako to požaduje zákon. Podľa zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností sa totiž za cirkev považuje dobrovoľné združenie osôb rovnakej náboženskej viery (veriacich) v organizácii s vlastnou štruktúrou, vnútornými predpismi a obradmi. Toto vymedzenie znamená, že štát považuje cirkev (NS) za verejnoprávne spoločnosti (korporácie) osobitnej povahy, čo je obsiahnuté v podmienke mať vieroučný, duchovný základ. Spoločnosť, ktorá nemá vieroučný základ (navyše jednotný) a duchovné poslanie, nemôže byť zaregistrovaná ako cirkev (NS) podľa zák. č. 308/1991 Zb. V tejto situácii môže byť skutočným dôvodom byť registrovaný ako cirkev napríklad len majetkový prospech. Taká spoločnosť má v zmysle § 4, odsek 4 zák. č. 308/1991 Zb. postavenie tzv. cirkvi neuznanej (štátom) a môže pôsobiť ako právnická osoba len podľa iných predpisov (zákon č. 81/1990 Zb. o združovaní občanov), pričom nemá postavenie verejnoprávnej korporácie ako uznané cirkev, ale je len súkromnoprávnou korporáciou. Najvýznamnejším

dôsledkom tejto skutočnosti je, že ako spoločnosť súkromného práva si musí zabezpečiť príjmy výlučne zo svojich vlastných zdrojov.“

Proces registrácie cirkví: Proces registrácie cirkví pozostáva z viacerých krokov, ktoré musia byť splnené, aby cirkev alebo náboženská spoločnosť mohla byť riadne zaregistrovaná. Je ním predloženie návrhu na registráciu. Návrh na registráciu novej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti musí obsahovať určité náležitosti na to, aby mohol byť posúdený. K tomuto návrhu musí byť pripojený aj základný dokument, obsahujúci vnútorné zloženie cirkvi, okruhy činnosti, ktoré mieni cirkev vyvíjať, osoby, ktoré majú oprávnenie konať v mene cirkvi. Ďalej je to preskúmanie predloženého návrhu na registráciu. Orgán s rozhodujúcou právomocou, v Slovenskej republike je to Ministerstvo kultúry, preskúma na základe predložených materiálov oprávnenosť návrhu na registráciu a posúdi, či návrh na registráciu novej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti neohrozuje práva iných už existujúcich fyzických a právnických osôb a či je návrh v súlade s platnými právnymi predpismi Slovenskej republiky. Nasledovným krokom je „Rozhodnutie“. V prípade, že podmienky na registráciu sú splnené, rozhodujúci orgán cirkiev alebo náboženskú spoločnosť zaregistruje, v opačnom prípade návrh na registráciu zamietne.

Právna úprava v oblasti rodinného práva: Po politických zmenách v roku 1989 nastali v oblasti rodinného (manželského) práva zmeny vplývajúce na spôsob uzavierania manželstva, a to zákonom č. 234/1992 Zb. Tento zákon zrušil dovtedy platný povinný civilný sobáš a dal možnosť výberu medzi civilným sobášom a cirkevným sobášom. To znamená, že manželstvo je možné uzavrieť súhlasným vyjadrením muža a ženy pred štátnym orgánom povereným uzatváraním manželstiev (takzvaný občiansky sobáš), alebo pred orgánom cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, ktorý je duchovný tejto cirkvi. Cirkevný sobáš je možné uzavrieť v kostole, alebo na inom vhodnom mieste.

Pôsobenie cirkví a náboženských spoločností pri výkone trestu: Cirkev prostredníctvom osôb na to určených majú prístup do miest, určených na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody. Cirkev môže v týchto miestach vykonávať rôznu činnosť, napríklad konanie bohoslužieb, návštevy duchovného charakteru, príprava na návrat odsúdených do spoločnosti, tzv. resocializačná práca s odsúdenými. Predpisy upravujú pôsobenie cirkví tak, že ich aktivita prebieha zásadne mimo pracovného času odsúdených a duchovní sa musia riadiť návštevným poriadkom zariadenia, v ktorom vykonávajú svoju činnosť.

6 Výskumná časť: Viera a jej vplyv na uvažovanie a vedomosti ateistov, kresťanov a prívržencov inej viery.

Cieľom nášho výskumu bolo popísať jednotlivé formy vierovyznania, ich prevalenciu v sledovanom výskumnom súbore a ich súvislosť s inými faktormi týkajúcimi sa viery. Sústredili sme sa na súvis medzi religiozitou (či už respondent uviedol, že je ateista, kresťan alebo stúpenec iného náboženstva) a nasledujúcimi javmi: akceptácia iných náboženstiev, akceptácia iných siekt, vedomosti o náboženstvách, potenciál viery poskytnúť hodnoty pre život, miera spirituality a motivácia pomáhať druhým.

V našej práci sme empiricky overovali výskumné otázky, ku ktorým sme prišli na základe štúdia odbornej literatúry. Výskumné otázky, na ktoré sme sa zamerali v našej práci, sa týkajú rozdielov medzi sledovanými skupinami (ateisti, kresťania a prívrženci iných náboženstiev).

6.1 Výskumné otázky

Existuje rozdiel medzi sledovanými skupinami v nasledujúcom?

- Akceptácii iných náboženstiev
- Akceptácii siekt
- Vnímaní potenciálu viery poskytnúť hodnoty pre spoločnosť
- Zvnútornenej spirituality
- Motivácii pomáhať iným

6.2 Hypotézy

Akceptácia iných náboženstiev

H6 Predpokladáme, že bude existovať rozdiely medzi vybranými skupinami v miere akceptácie iných náboženských hnutí

H6.1 Predpokladáme, že respondentky budú tolerantnejšie voči iným náboženským hnutiam v porovnaní s respondentmi.

H6.2 Predpokladáme, že respondenti s vyšším vzdelaním budú tolerantnejší voči iným náboženským hnutiam v porovnaní s respondentmi s nižším vzdelaním

H6.3 Predpokladáme, že starší respondenti budú tolerantnejší voči iným náboženským hnutiam v porovnaní s mladšími respondentmi

H6.4 Predpokladáme, že respondenti bez vyznania (ateisti) budú tolerantnejší voči iným náboženským hnutiam v porovnaní s respondentmi, ktorí sa hlásia k náboženskému vyznaniu (kresťania, iné)

Akceptácia siekt

H7 Predpokladáme, že bude existovať rozdiely medzi vybranými skupinami v miere akceptácie siekt

H7.1 Predpokladáme, že respondentky budú tolerantnejšie voči sektám v porovnaní s respondentmi.

H7.2 Predpokladáme, že respondenti s vyšším vzdelaním budú tolerantnejší k sektám v porovnaní s respondentmi s nižším vzdelaním

H7.3 Predpokladáme, že starší respondenti budú tolerantnejší k sektám v porovnaní s mladšími respondentmi

H7.4 Predpokladáme, že respondenti bez vyznania (ateisti) budú tolerantnejší k sektám v porovnaní s respondentmi, ktorí sa hlásia k náboženskému vyznaniu (kresťania, iné)

Vnímanie potenciálu viery poskytnúť hodnoty pre spoločnosť

H8 Predpokladáme, že bude existovať rozdiely medzi vybranými skupinami vo vnímaní potenciálu viery poskytnúť hodnoty pre spoločnosť

H8.1 Predpokladáme, že respondentky budú náchylnejšie vnímať potenciál viery poskytnúť hodnoty pre spoločnosť v porovnaní s respondentmi.

H8.2 Predpokladáme, že respondenti s vyšším vzdelaním budú náchylnejší vnímať potenciál viery poskytnúť hodnoty pre spoločnosť v porovnaní s respondentmi s nižším vzdelaním

H8.3 Predpokladáme, že starší respondenti budú náchylnejší vnímať potenciál viery poskytnúť hodnoty pre spoločnosť v porovnaní s mladšími respondentmi

H8.4 Predpokladáme, že respondenti bez vyznania (ateisti) budú náchylnejší vnímať potenciál viery poskytnúť hodnoty pre spoločnosť v porovnaní s respondentmi, ktorí sa hlásia k náboženskému vyznaniu (kresťania, iné)

Zvnútornená spiritualita

H9 Predpokladáme, že bude existovať rozdiely v zvnútornej spiritualite poskytnúť hodnoty pre spoločnosť

H9.1 Predpokladáme, že respondentky budú mať vyššiu mieru zvnútornej spirituality v porovnaní s respondentmi.

H9.2 Predpokladáme, že respondenti s vyšším vzdelaním budú mať vyššiu mieru zvnútornej spirituality v porovnaní s respondentmi s nižším vzdelaním

H9.3 Predpokladáme, že starší respondenti budú mať vyššiu mieru zvnútornej spirituality v porovnaní s mladšími respondentmi

H9.4 Predpokladáme, že respondenti bez vyznania (ateisti) budú mať vyššiu mieru zvnútornej spirituality v porovnaní s respondentmi, ktorí sa hlásia k náboženskému vyznaniu (kresťania, iné)

Motivácia pomáhať iným

H10 Predpokladáme, že bude existovať rozdiely v motivácii pomáhať iným

H10.1 Predpokladáme, že respondentky budú mať vyššiu motiváciu pomáhať iným v porovnaní s respondentmi.

H10.2 Predpokladáme, že respondenti s vyšším vzdelaním budú mať vyššiu motiváciu pomáhať iným v porovnaní s respondentmi s nižším vzdelaním

H10.3 Predpokladáme, že starší respondenti budú mať vyššiu motiváciu pomáhať iným v porovnaní s mladšími respondentmi

H10.4 Predpokladáme, že respondenti bez vyznania (ateisti) budú mať vyššiu motiváciu pomáhať iným v porovnaní s respondentmi, ktorí sa hlásia k náboženskému vyznaniu (kresťania, iné)

6.3 Metóda

Údaje boli zbierané formou anonymného dotazníka počas jedného roku (2012-2013), a vyplnili ho respondenti z rôznych krajín sveta. Prehľad krajín a počet zodpovedajúcich respondentov uvádzame v tabuľke 5.

6.4 Výber krajín pre zber dát

Pri výbere krajín sme sa snažili zaradiť krajiny s prevládajúcim katolíckym vierovyznaním (napr. Slovenská republika, Poľsko, Taliansko, Rakúsko), krajinu s výraznými sekularizačnými tendenciami (Česká republika), či krajiny, v ktorých je výrazne zastúpenie iných náboženských skupín ako napr. islam (napr. Spojené Arabské Emiráty, Jordánsko). Takýto výber krajín

sme zvolili za účelom naplnenia čo najväčšieho počtu respondentov patriacich k rôznym vieram.

6.5 Štruktúra dotazníka

Štruktúra a forma dotazníka boli navrhnuté tak, aby bol zrozumiteľný čo najširšiemu rozsahu respondentov. Text bol preložený do viacerých jazykov, aby sa zabezpečila čo najlepšia zrozumiteľnosť a dostupnosť otázok. V úvode dotazníka sa nachádzali otázky týkajúce sa demografických charakteristík respondenta, nasledovali otázky o viere a ďalších sledovaných premenných. Doslovný prehľad otázok a možností odpovede sa nachádzajú v tabuľke 4.

Tabuľka 4: Štruktúra dotazníka: znenie otázok a možnosti odpovede

Otázka	Možnosti odpovedí
1. Vek:	Do 25 rokov
	25 – 50 rokov
	Nad 50 rokov
2. Pohlavie:	Mužské
	Ženské
3. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie:	Základná škola
	Stredná škola
	Vysokoškolské vzdelanie

5. Kde sa v súčasnej dobe dlhodobo zdržiavate (mesto, štát)?	
6. Aké je Vaše vierovyznanie?	Ateista
	Áno, som veriaci: (prosím, uveďte aká je Vaša viera)
7. Ako akceptujete iné náboženstvá?	Pozitívne
	Akceptujem
	Viac negatívne
	Neakceptujem žiadne iné náboženstvá
	Neodpovedali
8. Ako akceptujete iné sekty alebo nové náboženské hnutia?	Pozitívne
	Akceptujem
	Viac negatívne

	Negatívne
	Neodpovedali
9. Poskytuje podľa Vás náboženstvo hodnoty a základné etické princípy pre spoločnosť 21. storočia?	Áno
	Čiastočne
	Nie
10. S ktorým z tvrdení súhlasíte alebo je najbližšie Vašmu osobnému presvedčeniu?	Moja náboženská viera je dôležitou motiváciou k tomu, aby som venoval(a) svoj čas a peniaze na pomoc ľuďom v núdzi.
	Moja náboženská viera nie je rozhodujúca v tom, či venujem svoj čas a peniaze na pomoc ľuďom v núdzi. Pomáhať je vždy dôležité.
	Nepovažujem za potrebné venovať svoj čas alebo peniaze na pomoc ľuďom v núdzi.
	Neviem
11. Je Vaše náboženstvo/ viera dôležitá vo Vašom živote?	Vôbec nie je dôležitá
	Nie je dôležitá
	Je dôležitá
	Je veľmi dôležitá

6.6 Štatistické analýzy

Pri štatistickej analýze dát sme použili štatistický program SPSS 22.0 (Statistical Package for the Social Sciences). Pre popis výskumnej vzorky, jednotlivých javov a pre testovanie nezávislosti kategorických premenných sme použili logistickú regresiu.

6.7 Charakteristika vzorky

Výskumu sa zúčastnilo 843 respondentov. Socio-demografické charakteristiky vzorky sú uvedené v grafoch nižšie.

Tabuľka 5: Socio-demografické charakteristiky vzorky

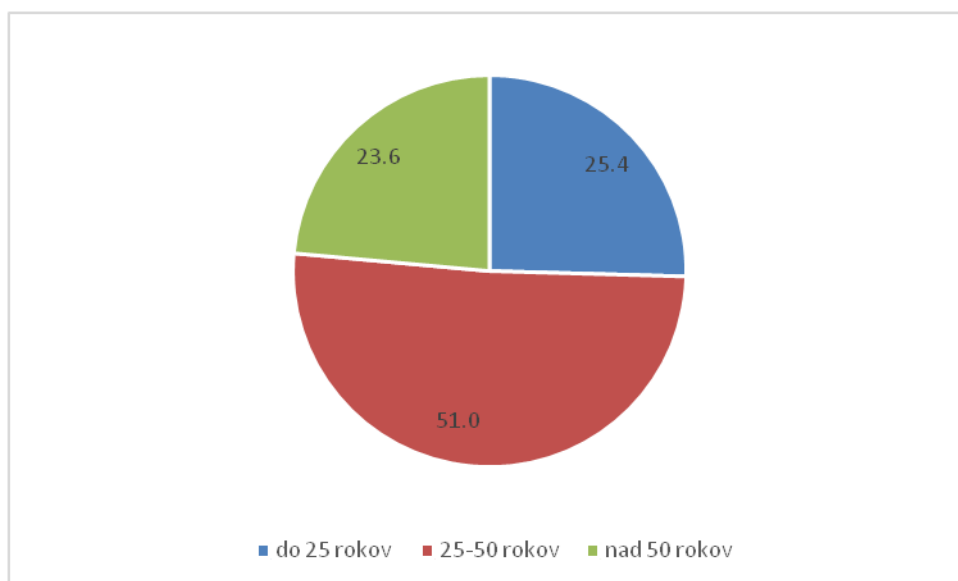
Vek		
	Do 25 rokov	202 (25.4%)
	25-50 rokov	405 (51.0%)
	Nad 50 rokov	187 (23.6)
Pohlavie		
	Muž	375 (47.5%)
	Žena	413 (52.3%)
Vzdelanie		
	základné	118 (15.0%)
	stredoškolské	344 (43.7%)
	vysokoškolské	325 (41.2%)
Vierovyznanie		
	Žiadne (ateizmus)	251 (32.1%)
	kresťanstvo	482 (61.6%)

	Iné (hinduizmus, budhizmus, islam,...)	50 (6.4%)
--	---	-----------

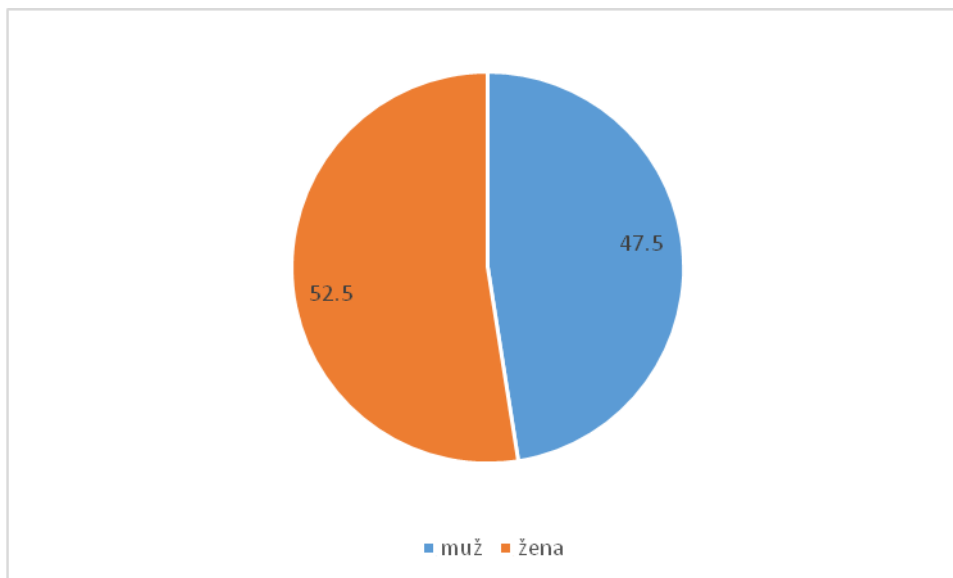
Miesta zberu	Slovenská republika, Česká republika, Poľsko, Rakúsko, Taliansko, Cyprus, Spojené Arabské Emiráty, Jordán, Ostrovy Turks and Caicos, iné	
--------------	--	--

Naša výskumná vzorka pozostávala z respondentov zaradených do troch vekových kategórií: približne štvrtina respondentov spadala do hraničných kategórií (do 25 rokov a nad 50 rokov). Asi polovica respondentov uviedla vek od 25 do 50 rokov. Čo sa týka pohlavia respondentov, ženy a muži boli zastúpení približne v rovnakej miere.

Graf 1: Percentuálny podiel respondentov podľa vekovej kategórie

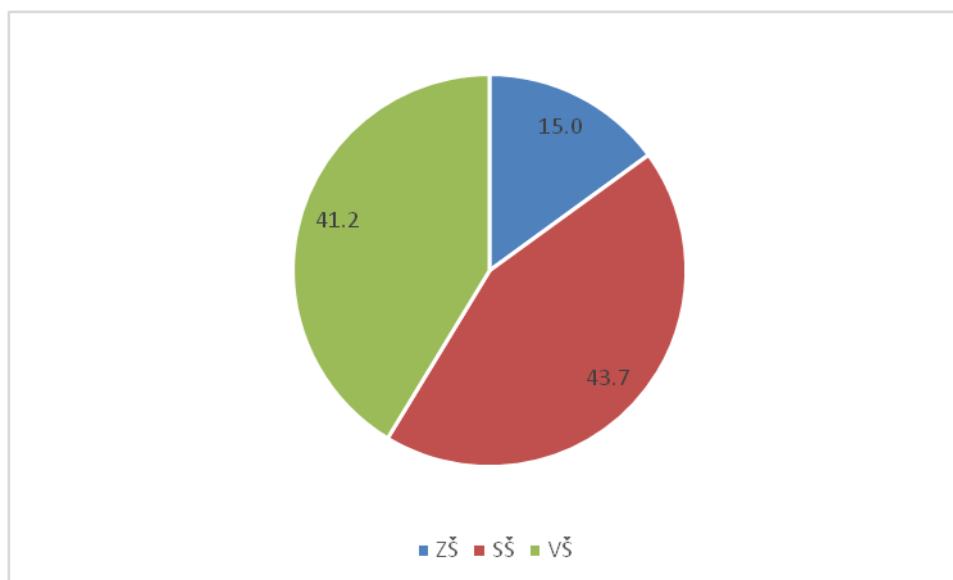

Graf 2: Percentuálny podiel respondentov podľa pohlavia

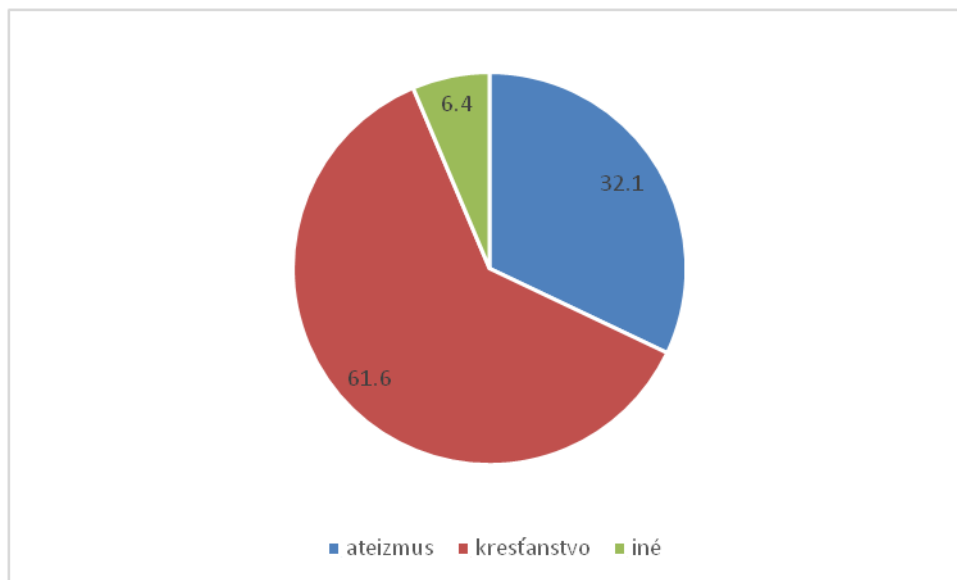
Skoro polovica respondentov uviedla ako svoje najvyššie ukončené vzdelanie stredoškolské, asi 40% bolo vysokoškolsky vzdelaných a len 15% respondentov malo ukončenú len základnú školu.

Graf 3: Percentuálny podiel respondentov podľa vzdelania

Našu výskumnú vzorku tvorili z väčšej časti kresťania, okolo 30% tvorili ateisti a vyše 6% vzorky tvorili prívrženci iných náboženstiev.

Graf 4: Percentuálny podiel respondentov podľa vierovyznania

7 Výsledky

7.1 Rozdiely medzi skupinami respondentov z hľadiska demografických charakteristík

V našom výskume sme sa respondentov pýtali na to, či si myslia, že náboženstvo poskytuje hodnoty a základné etické princípy pre spoločnosť 21. storočia. V nasledujúcej časti sme sa zamerali na zisťovanie rozdielov medzi jednotlivými skupinami z hľadiska demografických charakteristík.

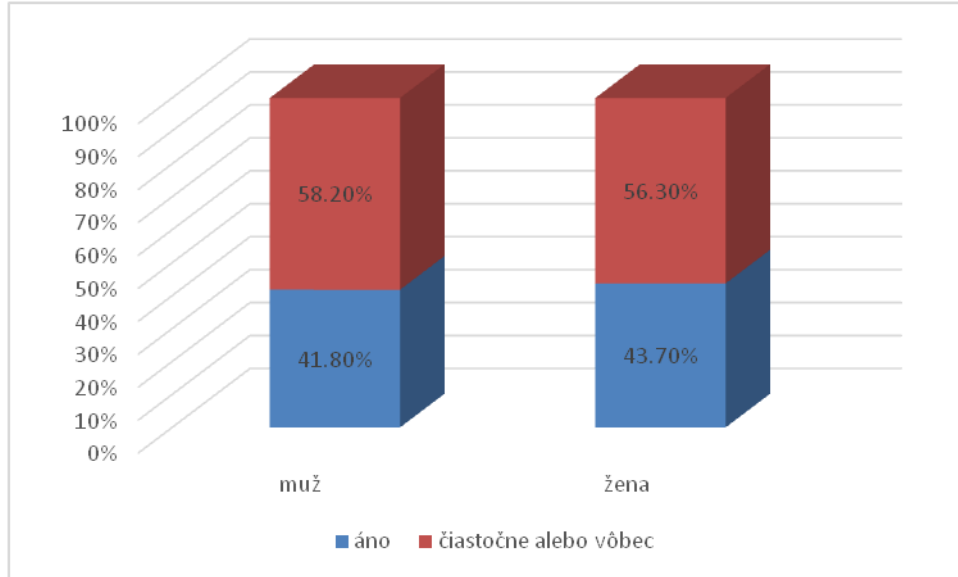
7.1.1 Pohlavie a viera ako hodnota 21. storočia

Pomocou deskriptívnej štatistiky a logistickej regresie sme skúmali rozdiel medzi mužmi a ženami. Zistili sme, že muži a ženy majú na túto otázku rovnaký názor, teda neexistuje žiaden rozdiel v pohlaví.

Tabuľka 6: Rozdiely medzi mužmi a ženami

				Spolu
		áno	čiastočne alebo vôbec	
pohlavie	muž počet	153	213	366
	%	41,8%	58,2%	100,0%
	žena počet	177	228	405
	%	43,7%	56,3%	100,0%
Total	počet	330	441	771
	%	42,8%	57,2%	100,0%

Graf 5: Odpovede na otázku: “Poskytuje podľa Vás náboženstvo hodnoty a základné etické princípy pre spoločnosť 21. storočia?” podľa pohlavia.

Tabuľka 7: Výsledky logistickej regresie

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step muž	,078	,146	,284	1	,594	1,081	,812	1,438
1 ^a Constant	,253	,100	6,388	1	,011	1,288		

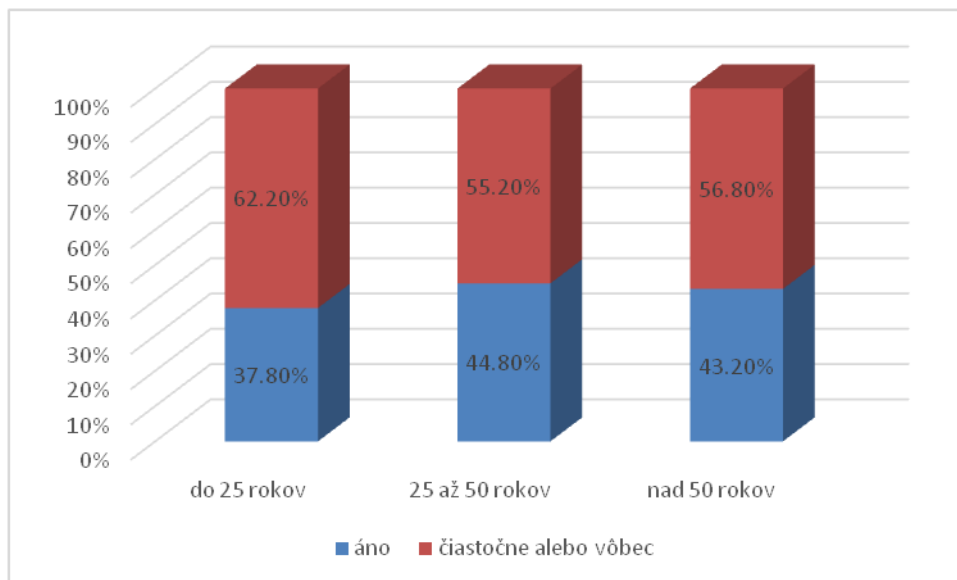
7.1.2 Vek a viera ako hodnota 21. storočia

Rozdiely medzi jednotlivými vekovými kategóriami sa rovnako ukázali byť nesignifikantné, to znamená, že sme nezaznamenali rozdiely medzi vekovými kategóriami z hľadiska názoru na vyššie spomenutú otázku. Avšak podľa tabuľky 8 je zrejmé, že najmladšia veková kategória uvádza najmenšiu mieru súhlasu, teda nepovažujú vieru ako dôležitú hodnotu pre život 21. storočia do takej miery, ako ostatné dve vekové kategórie.

Tabuľka 8: Rozdiely medzi vekovými skupinami

			čiastočne alebo		Total
			áno	vôbec	
vek	do 25 rokov	počet	74	122	196
		%	37,8%	62,2%	100,0%
	25-50 rokov	počet	178	219	397
		%	44,8%	55,2%	100,0%
	nad 50 rokov	počet	79	104	183
		%	43,2%	56,8%	100,0%
Total	počet		331	445	776
	%		42,7%	57,3%	100,0%

Graf 6: Odpovede na otázku “Poskytuje podľa Vás náboženstvo hodnoty a základné etické princípy pre spoločnosť 21. storočia?” podľa pohlavia.” podľa veku.

Tabuľka 9: Výsledky logistickej regresie

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1 ^a Nad 50 rokov			2,708	2	,258			
Do 25 rokov	,225	,210	1,151	1	,283	1,252	,830	1,889
25 až 50 rokov	-,068	,180	,141	1	,707	,935	,657	1,330
Constant	,275	,149	3,394	1	,065	1,316		

7.1.3 Vzdelanie a viera ako hodnota 21. storočia

V nasledujúcej časti práce sme skúmali rozdiely v odpovediach na danú otázku z hľadiska vzdelania. Výsledky logistickej regresie nám indikujú, že rozdiel neexistuje. Aj keď existujú malé rozdiely medzi početnosťami jednotlivých odpovedí, a podľa tabuľky môžeme vidieť, že respondent v najnižšom vzdelaní v najmenšej miere uvádzali vieru ako hodnotu pre život v 21. storočí, respondenti so stredoškolským vzdelaním uvádzali túto odpoveď častejšie a vysokoškolsky vzdelaní respondenti mali najväčší podiel týchto odpovedí, rozdiely medzi jednotlivými skupinami nemôžeme považovať za signifikantné.

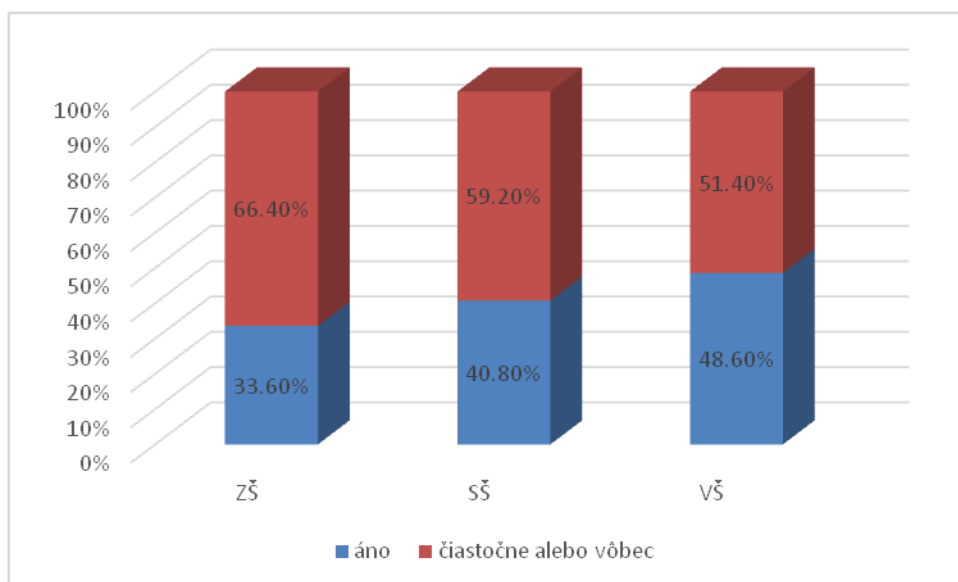
Tabuľka 10: Rozdiely medzi skupinami podľa vzdelania

			áno	čiastočne alebo vôbec	Spolu
vzdelanie	ZŠ	počet	39	77	116
		%	33,6%	66,4%	100,0%
	SŠ	počet	136	197	333
		%	40,8%	59,2%	100,0%
	VŠ	počet	156	165	321
		%	48,6%	51,4%	100,0%
Spolu		počet	331	439	770
		%	43,0%	57,0%	100,0%

Tabuľka 11: Výsledky logistickej regresie

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1 ^a								
VŠ vzdelanie			8,827	2	,012			
ZŠ vzdelanie	,624	,226	7,624	1	,006	,536	,344	,834
SŠ vzdelanie	,314	,158	3,971	1	,046	,730	,536	,995
Constant	,056	,112	,252	1	,615	,945		

Graf 7: Odpovede na otázku “Poskytuje podľa Vás náboženstvo hodnoty a základné etické princípy pre spoločnosť 21. storočia?” podľa pohlavia.” podľa vzdelania.

7.1.4 Pohlavie a viera ako motivácia k pomoci druhým

V nasledujúcej tabuľke môžeme vidieť distribúciu odpovedí respondentov podľa pohlavia. Asi polovica žien a mužov považuje vieru ako dôležitú motiváciu k pomoci druhým, takže rozdiel medzi mužmi a ženami sme nenašli.

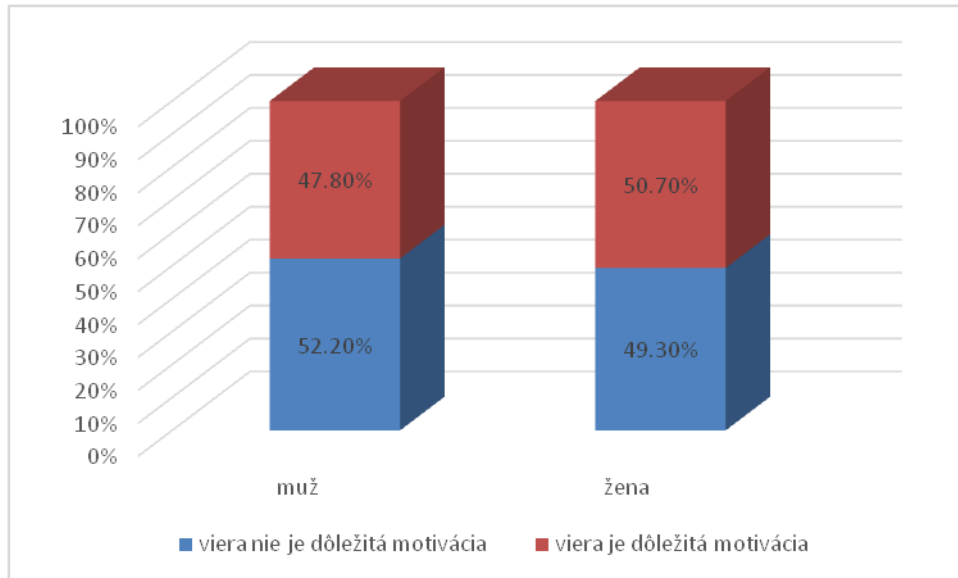
Tabuľka 12: Rozdiely medzi mužmi a ženami

				Spolu
		viera nie je dôležitá motivácia	viera je dôležitá motivácia	
pohlavie muž	počet	130	119	249
	%	52,2%	47,8%	100,0%
žena	počet	149	153	302
	%	49,3%	50,7%	100,0%
Spolu	počet	279	272	551
	%	50,6%	49,4%	100,0%

Tabuľka 13: Výsledky logistickej regresie

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step muž		-,115	,171	,450	1	,502	,891	,637	1,247
1 ^a	Constant	,088	,127	,486	1	,486	1,092		

Graf 8: Odpovede na otázku ohľadom toho, či je náboženská viera dôležitá motivácia k tomu, aby respondent pomáhal druhým rozdelené z hľadiska pohlavia.

7.1.5 Vek a viera ako motivácia k pomoci druhým

Nasledujúca tabuľka ukazuje rozdiely v odpovediach na danú otázku z hľadiska veku. Vidíme, že asi polovica respondentov z každej vekovej kategórie považuje vieru ako dôležitú motiváciu pre pomoc druhým. Výsledky logistickej regresie nám potvrdzujú, že rozdiel medzi jednotlivými vekovými kategóriami neexistuje.

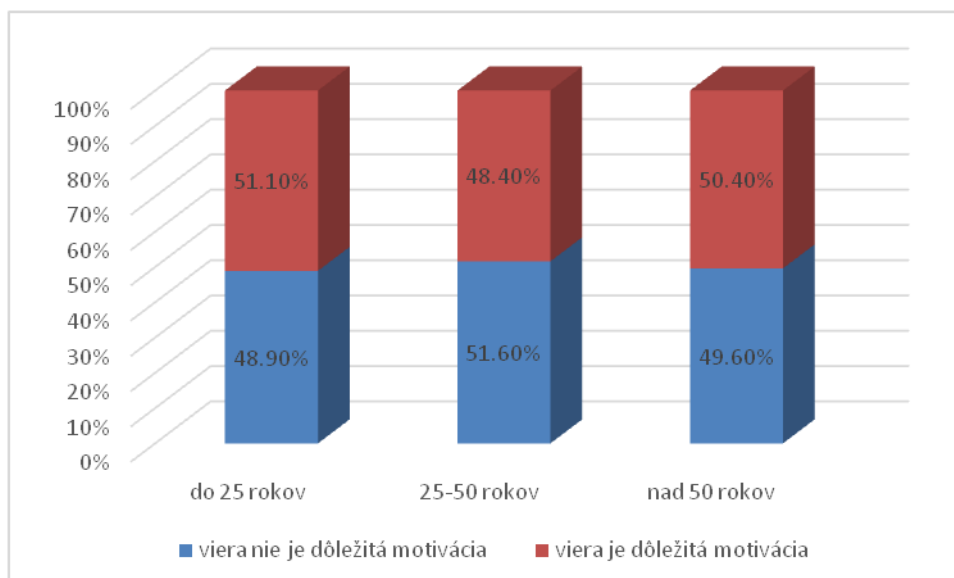
Tabuľka 14: Rozdiely medzi vekovými kategóriami

			viera nie je dôležitá motivácia	viera je dôležitá motivácia	Total
vek	do 25 rokov	počet	65	68	133
		%	48,9%	51,1%	100,0%
	25-50 rokov	počet	149	140	289
		%	51,6%	48,4%	100,0%
	nad 50 rokov	počet	65	66	131
		%	49,6%	50,4%	100,0%
Total		počet	279	274	553
		%	50,5%	49,5%	100,0%

Tabuľka 15: Výsledky logistickej regresie

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1 ^a								
Nad 50 rokov			,310	2	,856			
Do 25 rokov	,107	,210	,263	1	,608	1,113	,738	1,679
25 až 50 rokov	,030	,246	,015	1	,903	1,030	,636	1,669
Constant	-,045	,173	,068	1	,795	,956		

Graf 9: Odpovede na otázku ohľadom toho, či je náboženská viera dôležitá motivácia k tomu, aby respondent pomáhal druhým rozdelené z hľadiska veku.

7.1.6 Vzdelanie a viera ako motivácia k pomoci druhým

Ako vidíme v nasledujúcej tabuľke, asi rovnaký pomer – okolo polovica z každej kategórie uviedla, že je viera dôležitá motivácia pre pomoc druhým. Výsledky logistickej regresie taktiež potvrdzujú, že medzi danými skupinami nie je signifikantný rozdiel.

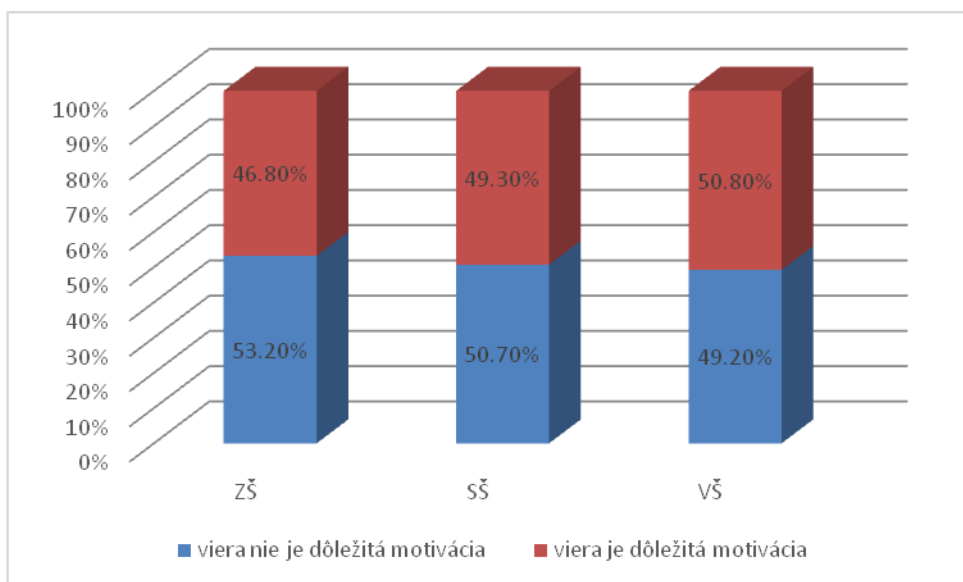
Tabuľka 16: Rozdiely medzi jednotlivými kategóriami podľa vzdelania

				Spolu	
		viera nie je dôležitá motivácia	viera je dôležitá motivácia		
vzdelanie	ZŠ	počet	41	36	77
		%	53,2%	46,8%	100,0%
	SŠ	počet	116	113	229
		%	50,7%	49,3%	100,0%
	VŠ	počet	121	125	246
		%	49,2%	50,8%	100,0%
Total		počet	278	274	552
		%	50,4%	49,6%	100,0%

Tabuľka 17: Výsledky logistickej regresie

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1 ^a VŠ			,400	2	,819			
vzdelanie ZŠ	,163	,262	,386	1	,534	1,177	,705	1,965
vzdelanie SŠ	,059	,184	,102	1	,749	1,060	,740	1,520
Constant	-,033	,128	,065	1	,799	,968		

Graf 10: Odpovede na otázku ohľadom toho, či je náboženská viera dôležitá motivácia k tomu, aby respondent pomáhal druhým rozdelené z hľadiska veku.

7.1.7 Pohlavie a dôležitosť viery pre život

Podľa frekvenčnej tabuľky môžeme vidieť, že asi polovica mužov považuje vieru za dôležitú v ich živote, zatiaľ čo u žien je to viac ako 60%. Výsledky logistickej regresie nám ukazujú, že rodový rozdiel v tejto otázke existuje a že muži majú 1,6 násobnú šancu nepovažovať vieru ako dôležitú vo svojom živote ako ženy.

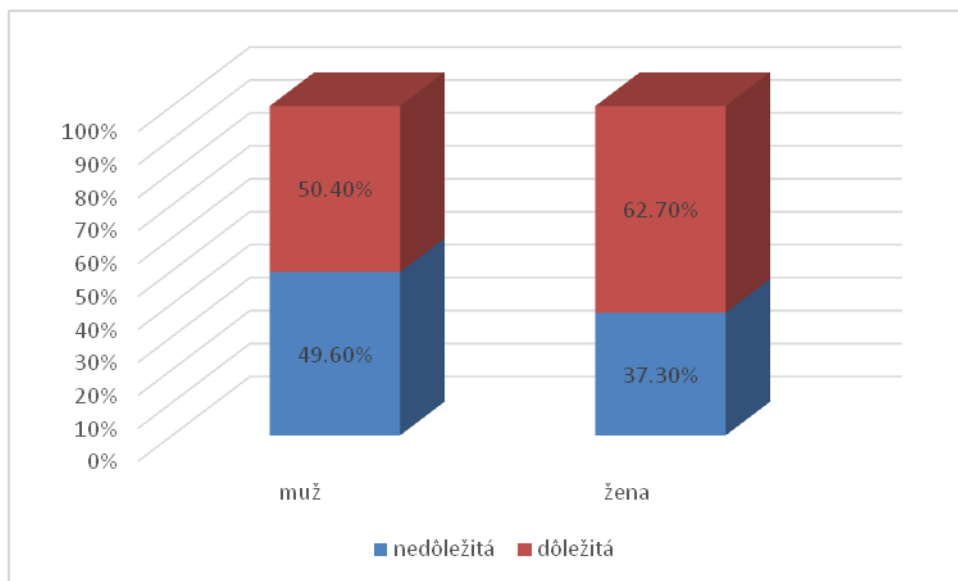
Tabuľka 18: Rozdiely medzi mužmi a ženami

					Spolu
			nedôležitá	dôležitá	
pohlavie	muž	počet	183	186	369
		%	49,6%	50,4%	100,0%
	žena	počet	149	250	399
		%	37,3%	62,7%	100,0%
Spolu		počet	332	436	768
		%	43,2%	56,8%	100,0%

Tabuľka 19: Výsledky logistickej regresie

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step muž	,501	,147	11,658	1	,001	1,651	1,238	2,201
1 ^a Constant	,016	,104	,024	1	,876	1,016		

Graf 11: Odpovede na otázku “ Je Vaše náboženstvo/ viera dôležitá vo Vašom živote?” podľa pohlavia.

7.1.8 Vek a dôležitosť viery pre život

Čo sa týka rozdielov v odpovediach na danú otázku medzi vekovými skupinami, najväčšie percento tých, ktorí považujú vieru za dôležitú v ich živote sa nachádza v kategórii od 25 do 50 rokov. Avšak výsledky logistickej regresie nám ukazujú, že medzi skupinami neexistuje žiaden významný rozdiel, čo sa týka dôležitosti viery.

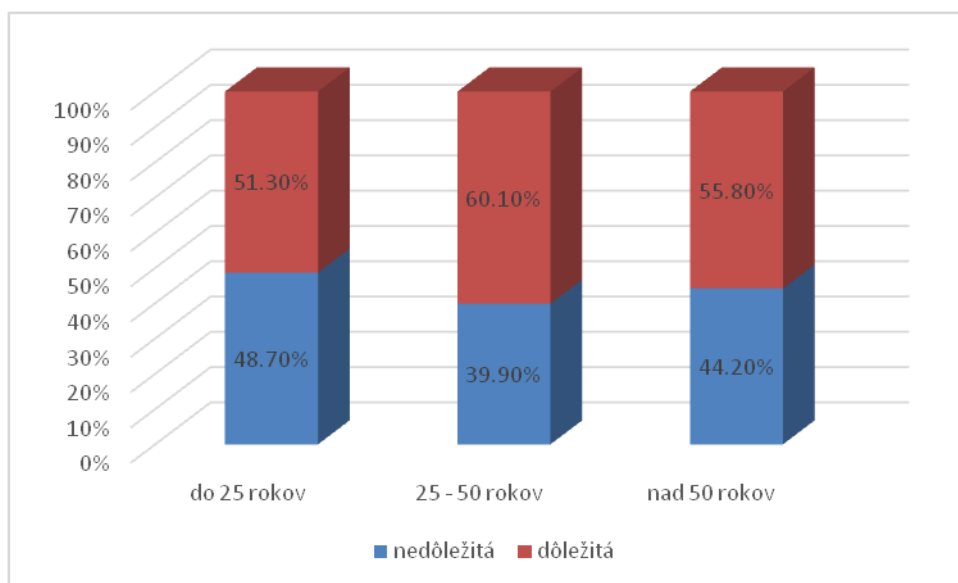
Tabuľka 20: Rozdiely medzi vekovými kategóriami

			nedôležitá	dôležitá	Total
vek	do 25 rokov	počet	97	102	199
		%	48,7%	51,3%	100,0%
	25-50 rokov	počet	157	236	393
		%	39,9%	60,1%	100,0%
	nad 50 rokov	počet	80	101	181
		%	44,2%	55,8%	100,0%
Total		počet	334	439	773
		%	43,2%	56,8%	100,0%

Tabuľka 21: Výsledky logistickej regresie

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step	Nad 50			,310	2	,856			
1 ^a	rokov								
	Do 25 rokov	,107	,210	,263	1	,608	1,113	,738	1,679
	25 až 50 rokov	,030	,246	,015	1	,903	1,030	,636	1,669
	Constant	-	,173	,068	1	,795	,956		
		,045							

Graf 12: Odpovede na otázku “ Je Vaše náboženstvo/ viera dôležitá vo Vašom živote?” podľa veku.

7.1.9 Vzdelanie a dôležitosť viery pre život

Na základe údajov v tabuľke môžeme vidieť, že dôležitosť viery u respondentov stúpa spolu so stúpajúcim vzdelaním. Zatiaľ čo u respondentov s ukončenou základnou školou udáva niečo nad 40%, že je pre nich viera dôležitá, u stredoškolsky vzdelaných respondentov toto percento stúpa na skoro 60. U vysokoškolsky vzdelaných je viera dôležitá vo vyše 60% prípadoch. Síce vidíme náznak istého trendu, výsledky logistickej regresie nepotvrdzujú rozdiely medzi skupinami.

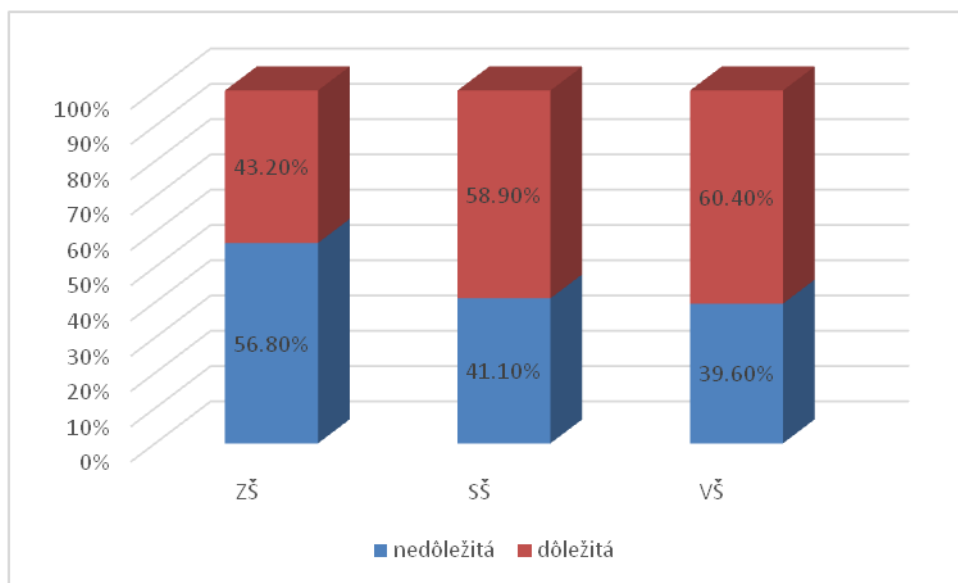
Tabuľka 22: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa vzdelania.

				Total
		nedôležitá	dôležitá	
vzdelanie ZŠ	počet	67	51	118
	%	56,8%	43,2%	100,0%
SŠ	počet	137	196	333
	%	41,1%	58,9%	100,0%
VŠ	počet	125	191	316
	%	39,6%	60,4%	100,0%
Total	počet	329	438	767
	%	42,9%	57,1%	100,0%

Tabuľka 23: Výsledky logistickej regresie

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	VŠ vzdelanie			,400	2	,819			
	ZŠ vzdelanie	,163	,262	,386	1	,534	1,177	,705	1,965
	SŠ vzdelanie	,059	,184	,102	1	,749	1,060	,740	1,520
	Constant	-,033	,128	,065	1	,799	,968		

Graf 13: Odpovede na otázku “ Je Vaše náboženstvo/ viera dôležitá vo Vašom živote?” podľa vzdelania.

7.1.10 Pohlavie a miera akceptácie iných náboženstiev

V miere akceptácie iných náboženstiev sme nenašli rozdiely medzi pohlaviami. Muži aj ženy v dotazníku uvádzali, že z veľkej miery akceptujú iné náboženstvá.

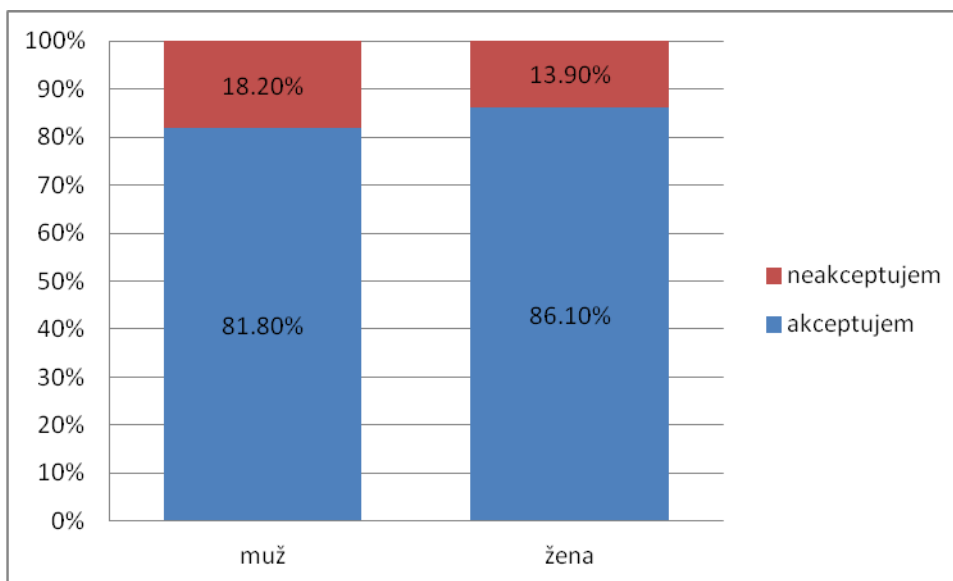
Tabuľka 24: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa pohlavia

				spolu	
		akceptujem	neakceptujem		
pohlavie	muž	počet	305	68	373
		%	81.8%	18.2%	100.0%
pohlavie	žena	počet	352	57	409
		%	86.1%	13.9%	100.0%
spolu		počet	657	125	782
		%	84.0%	16.0%	100.0%

Tabuľka 25: Výsledky logistickej regresie

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1 ^a pohlavie	.320	.196	2.665	1	.103	1.377	.938	2.021
Constant	-1.821	.143	162.597	1	.000	.162		

Graf 14: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete iné náboženstvá? ” podľa pohlavia.

7.1.11 Vek a miera akceptácie iných náboženstiev

Takisto rozdiely medzi jednotlivými vekovými kategóriami v akceptácii iných náboženstiev sa ukázali byť nesignifikantné. Vyše 80% zo všetkých troch kategórii uviedlo, že iné viery akceptujú.

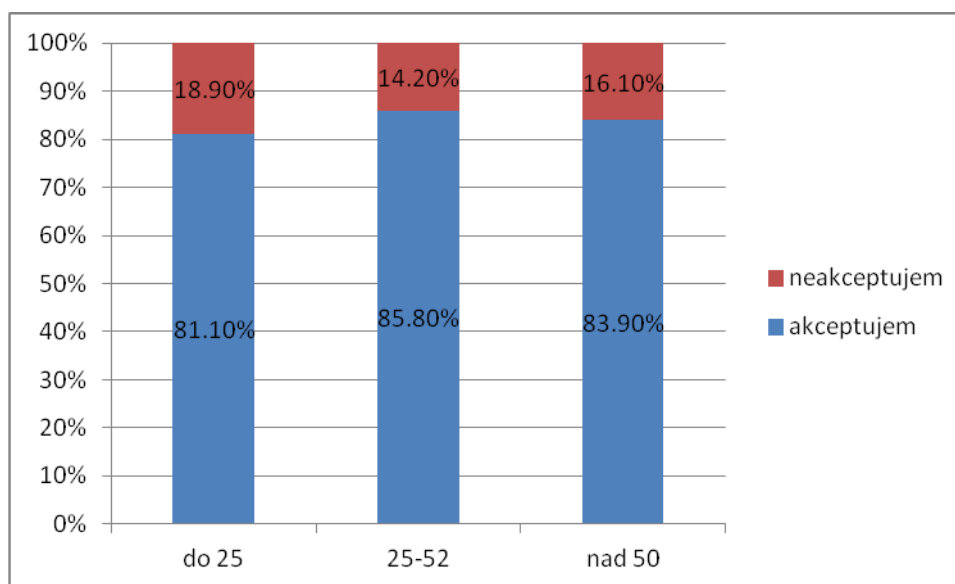
Tabuľka 26: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa veku

				spolu	
		akceptuje m	neakceptuje m		
	do 25 rokov	počet	163	38	201
		%	81.1%	18.9%	100.0%
vek	25-50 rokov	počet	343	57	400
		%	85.8%	14.2%	100.0%
	nad 50 rokov	počet	156	30	186
		%	83.9%	16.1%	100.0%
spolu		počet	662	125	787
		%	84.1%	15.9%	100.0%

Tabuľka 27: Výsledky logistickej regresie

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1 ^a	Do 25 rokov		2.170	2	.338			
	25 až 50 rokov	.192	.269	.513	1	.474	1.212	.716 2.053
	Nad 50 rokov	-.146	.245	.354	1	.552	.864	.534 1.398
	Constant	- 1.649	.199	68.390	1	.000	.192	

Graf 15: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete iné náboženstvá? ” podľa veku.

7.1.12 Vzdelanie a miera akceptácie iných náboženstiev

Pri porovnaní miery akceptácie iných náboženstiev medzi jednotlivými kategóriami podľa vzdelania sme si všimli, že so stúpajúcim vzdelaním stúpa aj miera akceptácie iných náboženstiev. Výsledky logistickej regresie ukazujú, že medzi respondentmi so základnou školou a tými s vysokoškolským vzdelaním existoval signifikantný rozdiel.

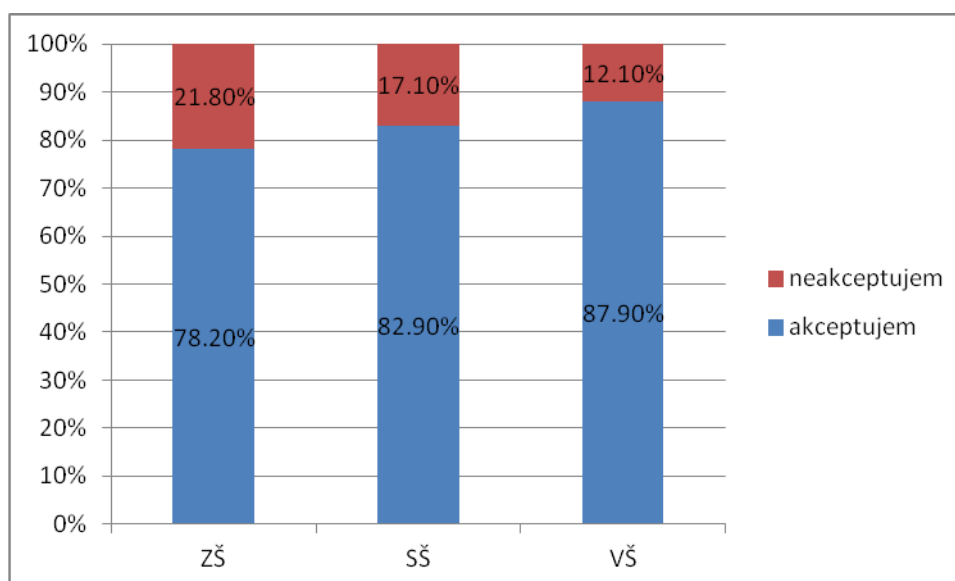
Tabuľka 28: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa vzdelania

			AKCNAB		spolu
			akceptuje m	neakceptuje m	
vzdelani e	ZŠ	počet	93	26	119
		%	78.2%	21.8%	100.0%
	SŠ	počet	282	58	340
		%	82.9%	17.1%	100.0%
	VŠ	počet	283	39	322
		%	87.9%	12.1%	100.0%
spolu	počet	658	123	781	
	%	84.3%	15.7%	100.0%	

Tabuľka 29: Výsledky logistickej regresie

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	VŠ			6.864	2	.032			
	ZŠ	.707	.280	6.383	1	.012	2.029	1.172	3.512
	SŠ	.400	.224	3.209	1	.073	1.492	.963	2.313
	Constant	- 1.982	.171	134.633	1	.000	.138		

Graf 16: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete iné náboženstvá? ” podľa vzdelania.

7.1.13 Pohlavie a miera akceptácie siekt a nových náboženských hnutí

V ďalšej časti našej analýzy dát sme zistili, že neexistoval žiadny rodový rozdiel v akceptácii siekt a nových náboženských hnutí. Asi 40% mužov aj žien uviedlo, že tieto hnutia akceptujú.

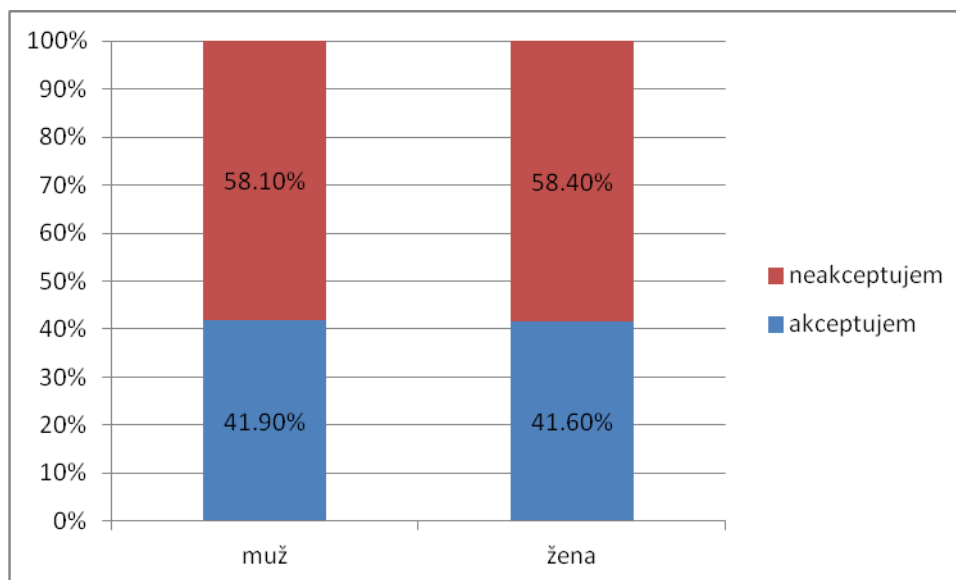
Tabuľka 30: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa pohlavia

			AKCSEK		spolu
			akceptuje m	neakceptuje m	
pohlavie	muž	počet	153	212	365
		%	41.9%	58.1%	100.0%
e	žena	počet	168	236	404
		%	41.6%	58.4%	100.0%
spolu		počet	321	448	769
		%	41.7%	58.3%	100.0%

Tabuľka 31: Výsledky logistickej regresie

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step	pohlavie	-.014	.146	.009	1	.925	.986	.740	1.314
1 ^a	Constant	.340	.101	11.336	1	.001	1.405		

Graf 17: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete sekty alebo nové náboženstvá? ” podľa pohlavia.

7.1.14 Vek a miera akceptácie siekt a nových náboženských hnutí

Rozdiely medzi vekovými kategóriami sa ukázali byť takisto nesignifikantné. Takisto okolo 40% respondentov z každej vekovej kategórie uviedlo akceptáciu siekt a nových náboženských hnutí.

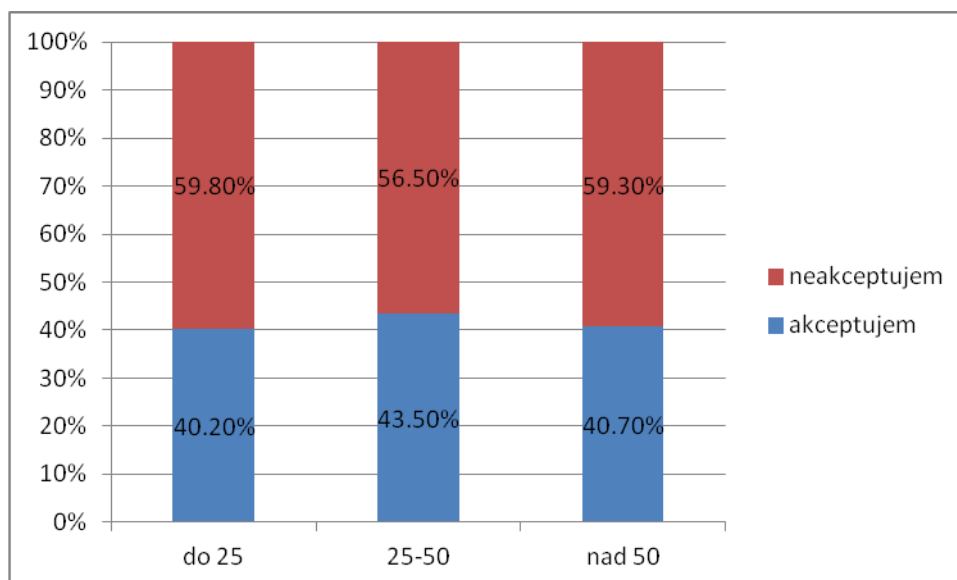
Tabuľka 32: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa veku

				spolu	
		akceptuje m	neakceptuje m		
vek	do 25 rokov	počet	80	119	199
		%	40.2%	59.8%	100.0%
	25-50 rokov	počet	171	222	393
		%	43.5%	56.5%	100.0%
	nad 50 rokov	počet	74	108	182
		%	40.7%	59.3%	100.0%
spolu		počet	325	449	774
		%	42.0%	58.0%	100.0%

Tabuľka 33: Výsledky logistickej regresie

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	Do 25 rokov			.767	2	.681			
	25 až 50 rokov	.019	.209	.008	1	.927	1.019	.677	1.535
	Nad 50 rokov	-.117	.182	.414	1	.520	.890	.623	1.271
	Constant	.378	.151	6.277	1	.012	1.459		

Graf 18: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete sekty alebo nové náboženstvá? ” podľa veku.

7.1.15 Vzdelanie a miera akceptácie siekt a nových náboženských hnutí

Respondenti s rôznym stupňom vzdelania sa nelíšili v akceptácii siekt a nových náboženských hnutí.

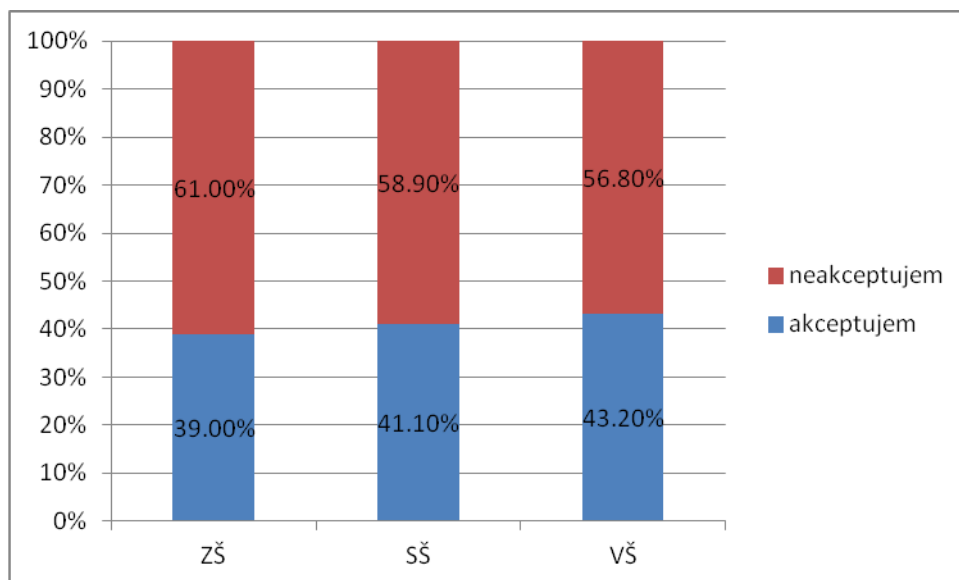
Tabuľka 34: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa vzdelania

			AKCSEK		spolu
			akceptuje m	neakceptuje m	
vzdelani e	ZŠ	počet	46	72	118
		%	39.0%	61.0%	100.0%
	SŠ	počet	137	196	333
		%	41.1%	58.9%	100.0%
VŠ	počet	137	180	317	
	%	43.2%	56.8%	100.0%	
spolu	počet	320	448	768	
	%	41.7%	58.3%	100.0%	

Tabuľka 35: Výsledky logistickej regresie

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1 ^a	ZŠ		.701	2	.704			
	SŠ	.175	.220	.632	1	.427	1.191	.774 1.834
	VŠ	.085	.159	.287	1	.592	1.089	.797 1.487
	Constant	.273	.113	5.797	1	.016	1.314	

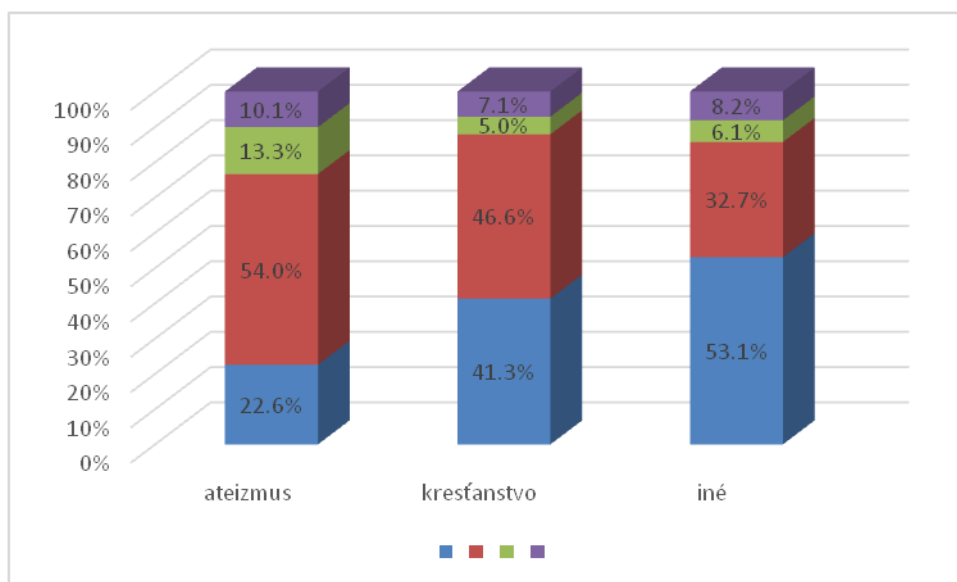
Graf 19: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete sekty alebo nové náboženstvá? ” podľa vzdelania.

7.2 Rozdiely medzi skupinami respondentov z hľadiska vierovyznania

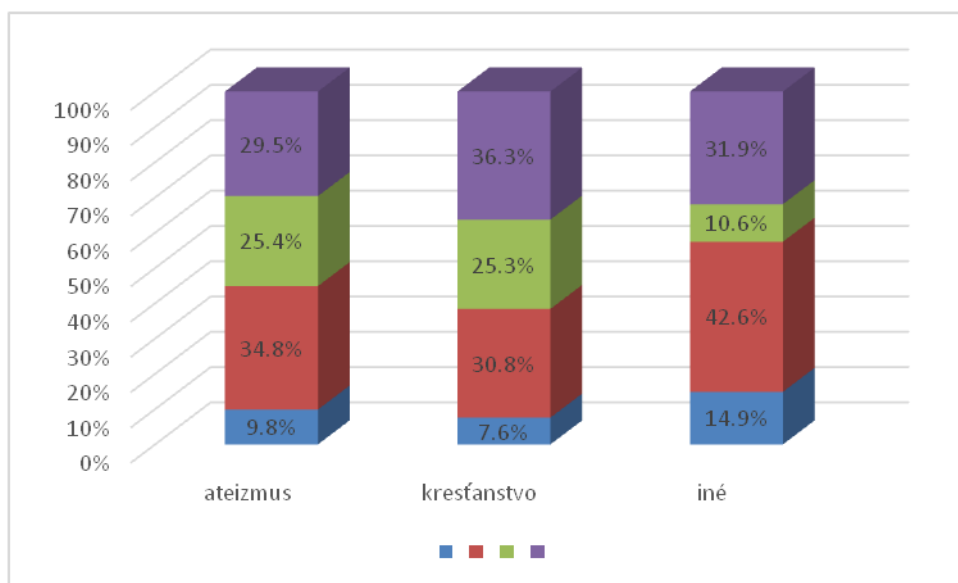
V našej práci sme porovnávali tri hlavné skupiny podľa vierovyznania. V grafe X môžeme vidieť zastúpenie týchto skupín, čo sa týka akceptácie iných náboženstiev. Ako najtolerantnejší k iným náboženstvám sa ukazujú stúpenci iných náboženstiev ako kresťanstva. okolo 85% z nich uvádza, že akceptuje alebo má pozitívny vzťah k iným náboženstvám. Toto číslo je zhruba rovnaké ako u kresťanov a ako najmenej tolerantní k náboženstvám sa ukázali byť ateisti. Stále ale okolo 76% z nich priznáva, že má pozitívny vzťah alebo akceptuje iné náboženstvá. Celkovo sa teda ukazuje, že väčšia časť respondentov, nezáleží akého vyznania je tolerantná k iným náboženstvám.

Graf 20: Ako akceptujete iné náboženstvá?

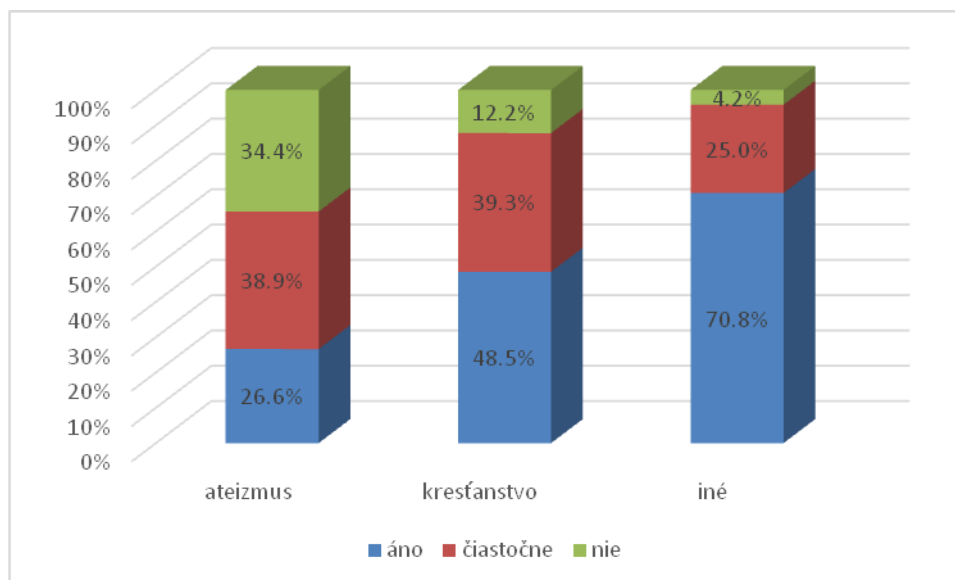
Čo sa týka tolerancie k sektám alebo novým náboženským hnutiam, medzi kresťanmi vykazovalo už len okolo 40% pozitívny vzťah alebo akceptáciu. Viac tolerantní boli prívrženci iných náboženstiev, vyše polovica z nich uviedla pozitívny postoj alebo akceptáciu. Okolo 45% ateistov uviedlo pozitívny vzťah alebo akceptáciu siekt alebo nových náboženských hnutí.

Graf 21: Ako akceptujete iné sekty alebo nové náboženské hnutia?

Už väčšie rozdiely sa ukazujú pri skúmaní rozdielov v názoroch sledovaných skupín na to, či náboženstvo poskytuje hodnoty a základné etické princípy pre spoločnosť 21. storočia. Prívrženci iných náboženstiev vykazovali najväčší súhlas s daným výrokom. Až viac ako 70% z nich úplne súhlasilo a ďalších 25% súhlasilo čiastočne. Pomer kresťanov, ktorí s výrokom súhlasili úplne bol menší – skoro polovica. Ďalších zhruba 40% súhlasilo čiastočne. Najmenší súhlas vykazovali ateisti, iba štvrtina uviedla, že s výrokom súhlasí a asi 40% súhlasilo čiastočne.

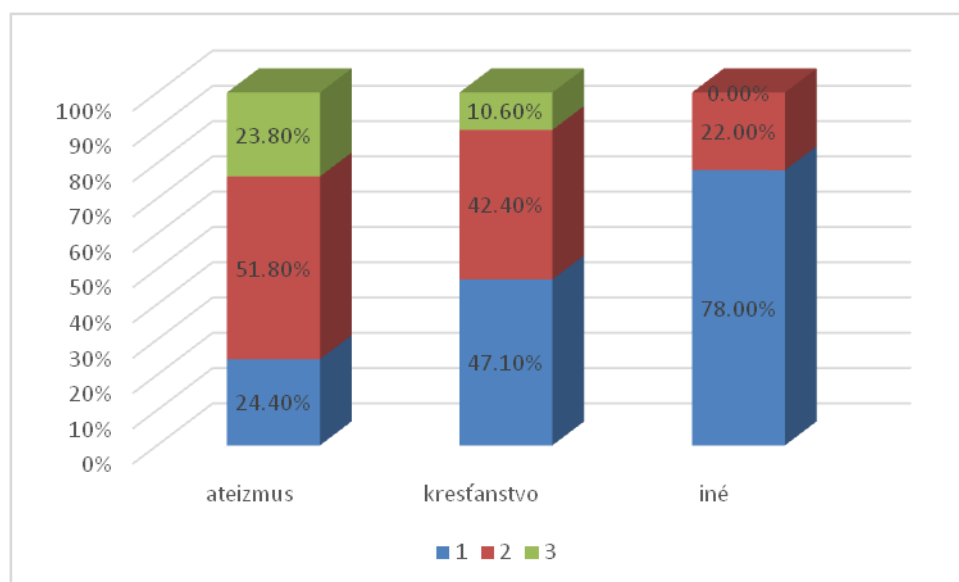
Graf 22: Poskytuje podľa Vás náboženstvo hodnoty a základné etické princípy pre spoločnosť 21. storočia?

Ďalšia výskumná otázka, na ktorú sme sa v našej práci zamerali sa zaoberala rozdielmi medzi jednotlivými sledovanými skupinami čo sa týka motivácie k pomoci ostatným ľuďom. Prívrženci inej viery ako kresťanskej vykazovali v najväčšej miere svoju vieru ako motiváciu k tomu, aby venovali svoj čas a peniaze na pomoc ľuďom v núdzi – skoro 80% z nich. v rámci skupiny kresťanov zhruba polovica uviedla vieru ako motiváciu k pomoci iným a polovica uviedla, že viera nie je motiváciou. Vyše 10% z nich uviedlo, že nepovažujú za potrebné venovať svoj čas alebo peniaze na pomoc ľuďom v núdzi. Ateisti v najmenšej miere uvádzali vieru ako motiváciu k pomoci iným ľuďom – asi štvrtina z nich. Asi polovica z celkového počtu ateistov uviedla, že pomáhať je vždy dôležité, nezáleží na viere.

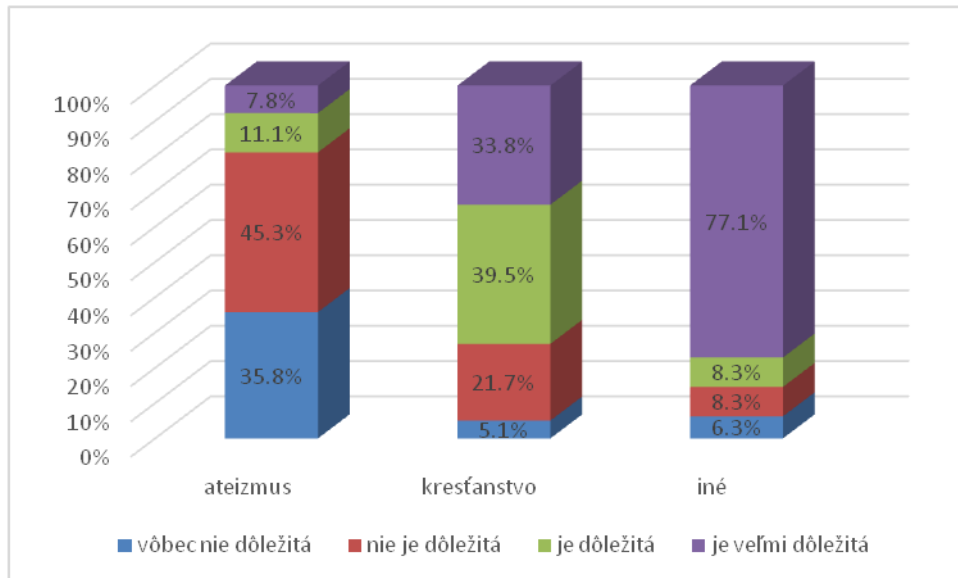
Graf 23: S ktorým z tvrdení súhlasíte alebo je najbližšie Vášmu osobnému presvedčeniu? (viera ako motivácia k pomoci druhým)

1. Moja náboženská viera je dôležitou motiváciou k tomu, aby som venoval(a) svoj čas a peniaze na pomoc ľuďom v núdzi.
2. Moja náboženská viera nie je rozhodujúca v tom, či venujem svoj čas a peniaze na pomoc ľuďom v núdzi. Pomáhať je vždy dôležité.
3. Nepovažujem za potrebné venovať svoj čas alebo peniaze na pomoc ľuďom v núdzi.

V ďalšej časti nášho výskumu sme sa zaoberali dôležitosťou spirituality a rozdielmi v jednotlivých skupinách. Prívrženci iných náboženstiev ako kresťanstva uvádzali v najväčšej miere, že je pre nich náboženská viera dôležitá. Až vyše 85% priznalo, že je pre nich viera veľmi dôležitá alebo dôležitá. Približne vyše 70% kresťanov uviedlo vieru v ich živote ako dôležitú alebo veľmi dôležitú. Naopak u ateistov veľká časť – asi 80% uviedlo, že viera je v ich živote nedôležitá.

Graf 24: Je Vaše náboženstvo/ viera dôležitá vo Vašom živote?

Diskusia

V našej práci sme sa zamerali na výskum religiozity v kontexte politického a spoločenského dania. Naším cieľom bolo popísať náboženské hnutia, kulty a sekty a ich vplyv na politický a spoločenský život, pričom pozornosť sme venovali vybraným monoteistickým náboženstvám ako sú kresťanstvo, judaizmus a islam. Vo výskumnej časti sme sa sústredili na zmapovanie rozloženia obyvateľstva podľa náboženského vyznania, analýzu prieniku cirkevných a štátnych sviatkov vo vybraných krajinách ako ukazovateľa prieniku náboženských tradícií do spoločenského života, ako i analýzu právnych úprav cirkví a náboženských spoločností vo vybraných krajinách ako príklad preniku náboženských noriem do legislatívnej oblasti a v neposlednej rade i na zmapovanie vplyvu náboženského vyznania na postoje u respondentov z vybraných krajín.

K najpočetnejším skupinám podľa náboženského vyznania patrilo zhodne v Českej i Slovenskej republike Rímsko-katolícke vyznanie (10,4% respektíve 62,0%), kým zastúpenie ostatných náboženských vyznaní bolo podstatne nižšie, nie vyššie ako 6%. Zastúpenie židovského či islamského náboženského vyznania bolo v týchto krajinách veľmi nízke (pod 0,1%).

Zastúpenie obyvateľov bez vyznania bolo podľa očakávania výrazne vyššie v Českej republike (34,5% vs 13,4%). Česká republika sa v súčasnosti patrí za predstaviteľa jednej z najmenej religiózných krajín sveta (Říčan, Jánošová, 2010), teda krajinu pre ktorú sú typické výrazné sekularizačné trendy. I keď výskumy naznačujú, že odklon od religiozity nemusí automaticky znamenať i absenciu spirituality.

Najviac cirkevných sviatkov zaradených medzi štátne sviatky má Slovenská republika (10 z 15), nasleduje Rakúsko (9 z 13), Taliansko (7 z 11) a Poľsko (7 z 11), kým v Českej republike sú to len 4 sviatky z 13. Z uvedeného je možné usudzovať na vyššiu mieru prieniku štátnych

a cirkevných sviatkov v krajinách s výraznejším zastúpením obyvateľstva hlásiaceho sa k náboženskému vyznaniu (napr. Slovensko, Poľsko, Rakúsko, Taliansko, USA) v porovnaní s krajinou s nižším zastúpením obyvateľstva hlásiaceho sa k náboženskému vyznaniu (Česká republika).

Vyššiu mieru prieniku náboženských noriem do legislatívnej oblasti sme zaznamenali v Slovenskej republike reprezentujúcej krajinu s výraznejším zastúpením obyvateľstva hlásiaceho sa k náboženskému vyznaniu v porovnaní s Českou republikou reprezentujúcou krajinu s nižším zastúpením obyvateľstva hlásiaceho sa k náboženskému vyznaniu. Ako príklad môžeme uviesť dohodu s Vatikánom.

Najmenšiu mieru tolerancie k iným náboženským hnutiam podľa nášho výskumu vykazovali ateisti. Kresťania a prívrženci iných náboženstiev sú približne rovnako tolerantní k iným náboženským hnutiam. Menej tolerantný postoj skupiny bez vyznania môže byť prejavom nespokojnosti či kritiky dominantnej náboženskej skupiny v krajine, ktorá sa generalizuje na inštitucionalizovanú religiozitu akéhokoľvek druhu.

Čo sa týka tolerancie k sektám a novým náboženským hnutiam, ako najvyhranenejší a najviac odmietajúci tieto hnutia boli kresťania, čo vyplýva zo samotného kresťanského vierovyznania, ktoré netoleruje iné náboženské hnutia a najmä ich extrémne prejavy. O niečo pozitívnejší postoj vykazovali ateisti. Prívrženci iných náboženstiev vykazovali toleranciu k sektám a iným novým náboženstvám vo vyššej miere, viac ako polovica z nich uviedla pozitívny postoj.

Jednou zo základných misií náboženských hnutí je poskytovať hodnoty a základné etické princípy pre spoločnosť a preto nás zaujímalo ako naplnene tejto misie vnímajú respondenti. Iba približne polovica respondentov uviedla, že ich náboženstvo poskytuje hodnoty a základné etické princípy pre spoločnosť 21. storočia. Vo vnímaní potenciálu viery poskytnúť hodnoty pre

spoločnosť sme nezistili rozdiely medzi ženami a mužmi, medzi skupinami respondentov z rôznym vekom (do 25 rokov, 25-50 rokov, nad 50 rokov), ani medzi skupinami respondentmi s rozličnou úrovňou vzdelania (základné, stredoškolské, vysokoškolské vzdelanie). Rozdiely sme potvrdili medzi skupinami podľa vierovyznania. Najmenej skeptickí boli prívrženci iných náboženských vyznaní, nasledovali kresťania a rebríček uzatvorili ateisti, pričom len 26% z ateistov priznalo, že náboženstvo poskytuje hodnoty a základné etické princípy pre súčasnú spoločnosť.

Nedeliteľnou súčasťou náboženského vyznania je nielen jeho praktikovanie, ale i jeho prežívanie, teda zvnútornená spiritualita, ktorú je možné vyjadriť i mierou dôležitosti viery v živote daného človeka. Podľa očakávaní, v skupine ateistov bol najmenší výskyt respondentov, ktorí uviedli, že viera je dôležitá v ich živote. Ako dôležitú až veľmi dôležitú označili vieru prívrženci iných náboženstiev v najvyššej miere. Za nimi nasledovali kresťania, z ktorých vyše polovica označila vieru ako dôležitú alebo veľmi dôležitú. Ženy považovali vieru za dôležitú v ich živote častejšie ako muži, zatiaľ čo medzi vekovými a vzdelanostnými skupinami sme rozdiel nepotvrdili

Prosociálne správanie, charita či pomoc iným patria k základným hodnotám všetkých troch monoteistických náboženstiev, ktorým sme sa venovali (kresťanstvo, islam, judaizmus). I preto nás zaujímalo ako sa táto hodnota prejaví v odpovediach respondentov hlásiacich sa ku kresťanskému vyznaniu, inému náboženskému vyznaniu či bez vyznania. Viera ako motivácia k pomoci druhým sa ukázala ako najsilnejšia u prívržencov iných náboženstiev, teda nie u kresťanov. Vieru ako menšiu motiváciu pre pomoc druhým uviedli kresťania. Ateisti sa k prosociálnym motívom súvisiacim s vierou hlásili najmenej.

Očakávali sme, že ženy budú náchylnejšie prisúdiť prosociálne motívy k viere ako muži, no naše zistenia tento predpoklad nepotvrdili. Rovnako sa nelíšili respondenti s rozličným vekom (do 25 rokov, 25-50 rokov, nad 50

rokov) či rozličným vzdelaním (základné, stredoškolské, vysokoškolské vzdelanie).

ZÁVER

Cieľom práce bol popis jednotlivých svetových náboženstiev a siekt. Ich hlavné princípy. Týmto sa zaoberajú prvé tri kapitoly. Vymenovali sme základné svetové náboženstvá, sekty a ich históriu. Práca sa zároveň zaoberá praktickým vplyvom náboženstva na sociálny a politický život, konkrétnymi prípadmi z minulosti ako aj zo súčasnosti. Príkladov je mnoho a bolo obtiažne zamerať sa na najvýznamnejšie momenty z histórie ako aj zo súčasnosti. Veríme však, že zhrnutie konkrétnych príkladov, poukázalo na to, aký veľký vplyv má náboženstvo a sekty na politický a sociálny život v rôznych častiach sveta. A že sa nejedná len o akúsi malú záujmovú skupinu. Uvádzame aj právnu úpravu cirkví v Českej a Slovenskej republike.

Cieľom našej výskumnej časti bolo zistiť vplyv viery na uvažovanie o náboženstve, na hodnoty a vedomosti v kontexte rôznych vyznaní. Praktickým prínosom je poukázanie na zastúpenie jednotlivých vier vo svete, všeobecný prehľad občanov o vierach a zároveň zisťujeme aké sú ľudské hodnoty vo vzťahu k viere. V práci je popísané prepojenie štátnych sviatkov s dominantnou vierou v jednotlivých krajinách. Poukázali sme na fakt, koľko štátnych sviatkov je stanovených práve vďaka veľkému zastúpeniu veriacich v tej ktorej krajine. Zároveň sme načrtli možnosť k ďalšiemu skúmaniu, aký impakt má množstvo cirkevných sviatkov na ekonomiku krajiny. Rozsiahly výskum prostredníctvom dotazníka poukázal aj na fakt, že by bolo zaujímavé zamerať sa na ďalší výskum, prečo množstvo ateistov považuje náboženské hodnoty za dôležité, aké sú hlbšie dôvody neakceptácie rôznych siekt, či už len rozsiahlejší výskum miery akceptácie iných náboženstiev a siekt, ich hodnôt a princíпов. A aké by bolo ich praktické využitie týchto hodnôt a princíпов v ateistickom spôsobe života, keďže sa v mnohých prípadoch jedná o základné ľudské hodnoty a princípy správania sa. Základným kľúčom k harmonickému životu je však tolerancia a akceptácia slobody vierovyznania, ktorá v niektorých náboženstvách a sektách chýba čiastočne alebo úplne.

V centre záujmu andragogiky je vzdelávanie a výchova dospelých, teda systematicky organizovaný rozvoj vedomostí, schopností, hodnotových postojov, záujmov, potrieb, aspirácii a iných osobných vlastností potrebných pre plnohodnotný sociálny život v práci a mimopracovných aktivitách občana, rodiča, účastníka sociálnokultúrnych a iných životných aktivít a na mnohostranný osobný sebarozvoj (Švec 2002). V rámci týchto procesov nie je možné opomenúť prelnanie s cieľmi náboženských hnutí. Rovnako dôležité je zohľadniť formovanie postojov dospelaj populácie k existencii a pôsobeniu náboženských hnutí v ich bezprostrednom, ale i širšom kontexte. Religiozita sa viaže na hodnoty a postoje, ktoré môže mať vysoké postavenie v hierarchii hodnôt daných osôb a tak aj firemná kultúra, spoločnosť a ktokoľvek, kto pracuje s dospelými klientmi by mal brať do úvahy tento faktor a vysporiadať sa s ním konštruktívnym spôsobom.

Resumé: Práca sa zaoberala jednotlivými svetovými náboženstvami a sektami, ich historickým vývojom a jednotlivými ideológiami a princípmi. Túto tému zahŕňajú prvé štyri kapitoly. Piata kapitola práce rozoberá konkrétne príklady vplyvu náboženstva na politický život, cirkevné štátne sviatky, a právnu úpravu náboženstiev v Českej a Slovenskej republike. Šiesta kapitola sa zaoberá výskumom o vplyve viery na uvažovanie o náboženstve, na hodnoty a vedomosti v kontexte rôznych vyznaní.

Resume: The thesis dealt with the main world religions and sects, with their history and with the ideologies and principles. This is included in the first, second, third and fourth chapter. The fifth chapter listed examples of the religious' impact on political life, religious bank holidays and the legal regulations in Czech and Slovak republic. The sixth chapter investigates the influence of faith to reflect on religion, the values and knowledge in the context of different faiths.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY:

Zoznam použitých českých a slovenských zdrojov:

BRUGGER, W. ET AL.. Filosofický slovník. Vyd. Praha, Naše vojsko 1994. 640 s ZDROJ: Dogmatizmus. [Online]. [Cit. 2011-04-16]. Dostupné z WWW: <http://ii.fmph.uniba.sk/~filit/fvd/dogmatizmus.html>>.

DACÍK, T.: Sekty a jejich nebezpečí. Brno, CERM 1999, ISBN: 80-7204-125-8.

COOGAN, M.D. , 1999. Historie náboženství, Obrazový průvodce, Vyd. Euromedia Group, Praha, 1999, ISBN: 80-242-0011-2 , 288s.

Juhaščíková Ivana, Škápik Pavol, Štukovská Zuzana: Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 obyvateľstvo podľa náboženského vyznania. Štatistický úrad Slovenskej republiky 2012

LUŽNÝ, D.: Náboženství a moderní společnost. Brno, Masarykova Univerzita 1999, ISBN: 80-210-2224-8

MARTINKOVÁ, M.: K problematice náboženských sekt v ČR. Praha, IKSP 1999, ISBN: 80-86008-61-4.

Morávková Štěpánka: Obyvatelstvo podle Sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Česká republika Český Statistický Urad 2012

SEKOT, A. Sociologické problémy náboženství a sekularizace. Brno, SPVC MK ČSR 1981

Zoznam použitých zahraničných zdrojov:

Harrison, M. O., Koenig, H. G., Hays, J. C., Eme-Akwari, A. G., & Pargament, K. I. (2001). The epidemiology of religious coping: a review of recent literature. *International Review of Psychiatry*, 13(2), 86-93. doi: 10.1080/09540260120037317

Hill, P. C., & Pargament, K. I. (2003). Advances in the conceptualization and measurement of religion and spirituality

James, W. (1902/1961). *The Varieties of Religious Experience: A Study in Human Nature*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

LENIN, V.I., 1965. Lenin Collected Works. Volume 10. Moskva, Progress Publisher. 1965 (Originál in: Novaja žizň č.28, 3. december 1905).ZDROJ: JANDOUREK,J. ,2010. Vzestup a pád moderního ateismu. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 2010. s.112. ISBN: 978-80-247-2981-7

Miller, W. R., & Thoresen, C. E. (2003). Spirituality, religion, and health - An emerging research field. *American Psychologist*, 58(1), 24-35. doi: 10.1037/0003-066x.58.1.24

Rican, P., & Janosova, P. (2010). Spirituality as a Basic Aspect of Personality: A Cross-Cultural Verification of Piedmont's Model. *International Journal for the Psychology of Religion*, 20(1), 2-13. doi: 10.1080/10508610903418053

ŠTAMPACH, I.: *Sekty a nová náboženská hnutí*. Praha, Oliva 1994, ISBN: 80-901634-6-7

ŠVEC, S. *Základné pojmy v pedagogike a andragogike*. Bratislava: IRIS,1995.

Zoznam použitých internetových zdrojov:

Atlas - Spojené arabské emiráty - Sviatky a udalosti. [Online][Cit. 2012-11-06]

Dostupné z WWW: <<http://www.invia.sk/spojene-arabske-emiraty/sviatky-a-udalosti/>>.

ANIMENUS. Cirkevné a štátne sviatky, [Online][Cit. 2012-11-06] Dostupné

z WWW: <<http://referaty.aktuality.sk/cirkevne-a-statne-sviatky/referat-29130>>.

ČEPLÍKOVÁ, [Online]. [Cit. 2011-11-04] Dostupné z WWW:

<<http://spcp.prf.cuni.cz/15-20/19-cepli.htm>>.

DOJČÁR, M. Sekty: Hrozba alebo výzva? [Online][Cit. 2011-03-23]

Dostupné z WWW: <www.duch.sk/_docs/sekty.rtf> Zdroj: HUMMEL, R.: Sekty, nová náboženská hnutí? K objasnení pojmov a obsahů. In: Sekty z pohľadu cirkví v Európe. s. 41.

GEFFERT, R. Ideológie v politickom živote (6) - K otázke náboženstva ako ideológie. 03.09.2006. [Online]. E-polis.cz, [Cit. 2011-04-16]. Dostupné

z WWW: <<http://www.e-polis.cz/politicke-teorie/160-ideologie-v-politickom-zivote-6-k-otazke-nabozenstva-ako-ideologie.html>>. ISSN 1801-1438.

LUKNÁR, V., Sekty. [Online]. 2006 [Cit. 2011-03-24] Dostupné z WWW:

<http://www.skepdic.com/slovník/index_files/Sekty.htm>.

Medina. [Online]. [Cit. 2013.01.05]. Dostupné z WWW:

<<http://en.wikipedia.org/wiki/Medina>>.

Mekka. [Online]. [Cit. 2013.01.05]. Dostupné z WWW:

<<http://en.wikipedia.org/wiki/Mecca>>.

NEMEC. Revue 5 3/96 Právne postavenie a činnosť cirkví v Slovenkej republike. [Online]. [Cit. 2012-11-04]. Dostupné z WWW: <<http://spcp.prf.cuni.cz/1-10/cirnem.htm>>.

ROMAN, A. Náboženské zlo: Polemika o vede, viere a ideológii. [Online]. [Cit. 2011-04-15]. Dostupné z WWW: <<http://adam.humanisti.sk/?p=19>>.

Sviatky v Rakúsku, Štátny sviatok v Rakúsku 2010 [Online]. [Cit. 2012-11-06]. Dostupné z WWW: . <<http://www.sviatky.emka.sk/rakusko.html>>.

Sviatky vo svete. [Online]. [Cit. 2012-11-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.sviatky.emka.sk/svet.html>>

SVOBODA, F. Legislatívny prostredie pro činnosť cirkví a náboženských spoločností, [Online]. [Cit. 2012.11.11]. Dostupné z WWW: <http://www.e-cvns.cz/soubory/Legislativni_prostredi_CNS.pdf>.

Šaría. [Online]. [Cit. 2013.01.05]. Dostupné z WWW: <<http://sk.wikipedia.org/wiki/Šaría>>.

Štátné sviatky v ČR. [Online]. [Cit. 2012-11-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.sviatky.emka.sk/cechy.html> Sviatky v Českej republike>.

Štátné sviatky v Poľsku, [Online]. [Cit. 2012-11-06] Dostupné z WWW: <<http://www.sviatky.emka.sk/polsko.html>>.

Štátné sviatky na Cypre. [Online]. [Cit. 2012-11-06] Dostupné z WWW: <<http://www.impuls.sk/?str=svadba-v-zahranici&detail=2>>.

The Five Pillars of Islam. [Online]. [Cit. 2013.01.05]. Dostupné z WWW: <http://www.saudiembassy.net/about/country-information/Islam/five_pillars_of_Islam.aspx>.

Top 10 čo ste o Ramadane nevedeli. [Online]. [Cit. 2013.01.05]. Dostupné z WWW: <<http://www.aktuality.sk/clanok/191183/top-10-co-ste-o-ramadane-nevedeli/>>.

Základní vymezení pojmu – náboženství, sekta, kult, cirkev. [Online]. Masarykova Univerzita v Brně. Ústav Religionistiky. [Cit. 2011-04-11] Dostupné z WWW: http://www.oleweb.net/nnh/media/texty/pdf/NNH1_zakladni_pojmy.pdf>.

Zoznam ostatných zdrojov:

Zákon č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 311/2011 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

zákon č. 3/2002 Z.z., upravujúci jednotlivé vzťahy medzi štátom a cirkvami a náboženskými spoločnosťami.

zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností

Ústava Slovenskej republiky, 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

ZOZNAM SKRATIEK

CASR (Czech Association for the Studies of Religions) - Česká společnost pro religionistiku

ČR – Česká republika

IAHR (International Association for the History of Religions) -Medzinárodné združenie pre dejiny náboženstva.

SSŠN/SASR (Slovak Association for the Study of Religions) - Slovenská spoločnosť pre štúdium náboženstiev

SR – Slovenská republika

USA: Spojené Štáty Americké

UAE alebo SAE: Spojené Arabské Emiráty

ZOZNAM GRAFOV, TABULIEK

Zoznam grafov

Graf 1: Percentuálny podiel respondentov podľa vekovej kategórie.....	62
Graf 2: Percentuálny podiel respondentov podľa pohlavia.....	63
Graf 3: Percentuálny podiel respondentov podľa vzdelania.....	63
Graf 4: Percentuálny podiel respondentov podľa vierovyznania.....	64
Graf 5: Odpovede na otázku o viere ako zdroji hodnôt podľa pohlavia.....	67
Graf 6: Odpovede na otázku o viere ako zdroji hodnôt podľa veku.....	69
Graf 7: Odpovede na otázku o viere ako zdroji hodnôt podľa vzdelania.....	71
Graf 8: Odpovede na otázku o viere ako motivácii pomáhať druhým podľa pohlavia.....	73
Graf 9: Odpovede na otázku o viere ako motivácii pomáhať druhým podľa veku.....	75
Graf 10: Odpovede na otázku o viere ako motivácii pomáhať druhým podľa veku.....	77
Graf 11: Odpovede na otázku “ Je Vaše náboženstvo/ viera dôležitá vo Vašom živote?” podľa pohlavia.....	79
Graf 12: Odpovede na otázku “ Je Vaše náboženstvo/ viera dôležitá vo Vašom živote?” podľa veku.....	82
Graf 13: Odpovede na otázku “ Je Vaše náboženstvo/ viera dôležitá vo Vašom živote?” podľa vzdelania.	84
Graf 14: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete iné náboženstvá? ” podľa pohlavia.....	85
Graf 15: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete iné náboženstvá? ” podľa veku.....	88
Graf 16: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete iné náboženstvá? ” podľa vzdelania.....	90
Graf 17: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete sekty alebo nové náboženstvá? ” podľa pohlavia.....	92
Graf 18: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete sekty alebo nové náboženstvá? ” podľa veku.....	94
Graf 19: Odpovede na otázku “ Ako akceptujete sekty alebo nové náboženstvá? ” podľa vzdelania.....	96
Graf 20: Ako akceptujete iné náboženstvá?.....	97
Graf 21: Ako akceptujete iné sekty alebo nové náboženské hnutia?.....	99

Graf 22: Poskytuje podľa Vás náboženstvo hodnoty a základné etické princípy pre spoločnosť 21. storočia?.....	100
Graf 23: Viera ako motivácia k pomoci druhým.....	101
Graf 24: Je Vaše náboženstvo/ viera dôležitá vo Vašom živote?.....	102

Zoznam tabuliek

Tabuľka 2: Rozdiel medzi sektou a cirkvou.....	23
Tabuľka 2: Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov (v%).....	32
Tabuľka 3: Pomer cirkevných a svetských sviatkov medzi jednotlivými krajinami (počet dní v roku).	44
Tabuľka 4: Štruktúra dotazníka: znenie otázok a možnosti odpovede....	56
Tabuľka 5: Socio-demografické charakteristiky vzorky.....	60
Tabuľka 6: Rozdiely medzi mužmi a ženami.....	66
Tabuľka 7: Výsledky logistickej regresie.....	67
Tabuľka 8: Rozdiely medzi vekovými skupinami.....	68
Tabuľka 9: Výsledky logistickej regresie.....	69
Tabuľka 10: Rozdiely medzi skupinami podľa vzdelania.....	70
Tabuľka 11: Výsledky logistickej regresie.....	71
Tabuľka 12: Rozdiely medzi mužmi a ženami.....	72
Tabuľka 13: Výsledky logistickej regresie.....	72
Tabuľka 14: Rozdiely medzi vekovými kategóriami	74
Tabuľka 15: Výsledky logistickej regresie.....	75
Tabuľka 16: Rozdiely medzi jednotlivými kategóriami podľa vzdelania.....	76
Tabuľka 17: Výsledky logistickej regresie.....	77
Tabuľka 18: Rozdiely medzi mužmi a ženami.....	78
Tabuľka 19: Výsledky logistickej regresie.....	79
Tabuľka 20: Rozdiely medzi vekovými kategóriami.....	81
Tabuľka 21: Výsledky logistickej regresie.....	81
Tabuľka 22: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa vzdelania....	83
Tabuľka 23: Výsledky logistickej regresie.....	83
Tabuľka 24: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa pohlavia.....	84
Tabuľka 25: Výsledky logistickej regresie.....	85
Tabuľka 26: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa veku.....	86
Tabuľka 27: Výsledky logistickej regresie.....	87
Tabuľka 28: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa vzdelania....	89
Tabuľka 29: Výsledky logistickej regresie.....	89
Tabuľka 30: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa pohlavia.....	91
Tabuľka 31: Výsledky logistickej regresie.....	91
Tabuľka 32: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa veku.....	93
Tabuľka 33: Výsledky logistickej regresie.....	93
Tabuľka 34: Rozdiely medzi jednotlivými skupinami podľa vzdelania....	95
Tabuľka 35: Výsledky logistickej regresie.....	95

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Petra Pobožná

Obor: Andragogika

Názov práce : Náboženstvo, kult, sekta a ich pôsobenie prostredníctvom ideológie a viery v dogmy na spoločnosť

Rok: 2014

Počet strán bez príloh: 101

Celkový počet strán príloh: 0

Počet titulov českej a slovenskej literatúry: 8

Počet titulov zahraničnej literatúry: 8

Počet internetových zdrojov: 20